

12e JAARGANG N° 37 — 25 NOV. 1932

LOSSE NUMMERS 15 CENT

OPLAGE BOVEN 90.000 EXEMPLAREN

DE STAD

GEÏLLUSTREERD WEEKBLAD
VERSCHIJNT DES VRIJDAGS

AMSTERDAM

REDACTIE EN ADMINISTR.
N.Z. VOORBURG WAL 262
TEL. INT. 33170 GIRO 97946

(Foto M.G.M.)

'N WOLK VAN KANT

SNELVERK

„Niet links-afslaan“, waarschuwen overal de borden op de wegkruisingen.

Ondanks de machtige sommen, die in de latere jaren, dank zij de wegenbelasting, ook hier te lande aan wegenverbetering en wegenbouw zijn uitgegeven, blijkt ons systeem steeds opnieuw onvoldoende voor het snelverkeer, dat zich door de steeds meer geperfectioneerde techniek van den autobouw zooveel verder had dienen te ontwikkelen.

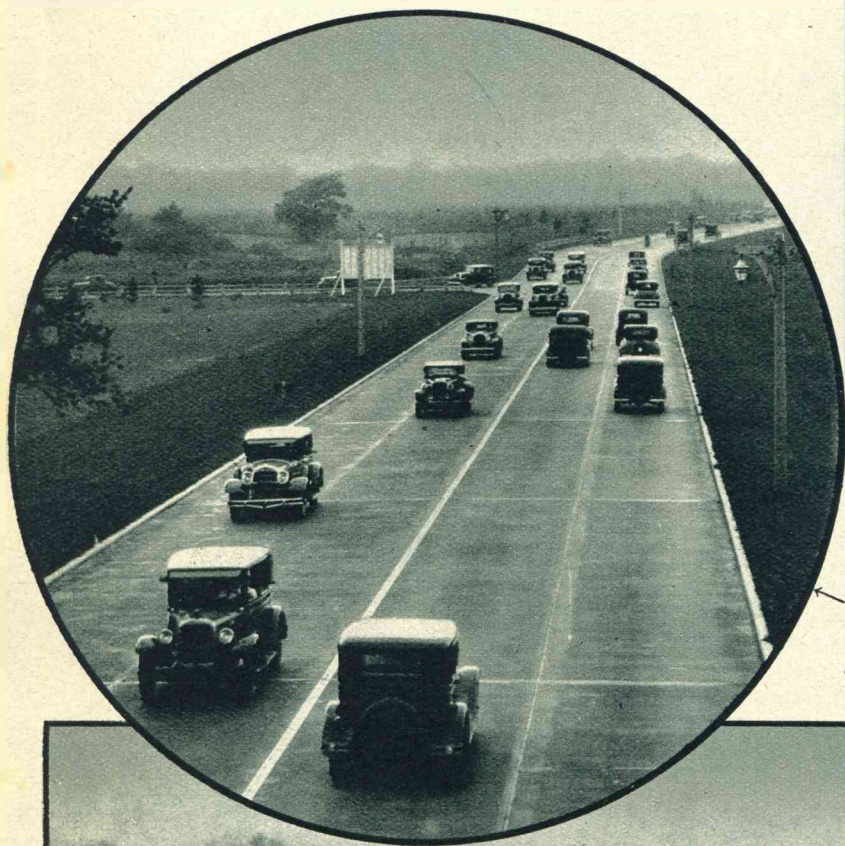
Is de meest grootscheepsche verkeersweg van den lande, de Leidsche straatweg onder Wassenaar, niet tevens berucht als Leidsche lijdensweg?

De oorzaak van de groote onveiligheid en daarbij toch betrekkelijk geringe snelheid op deze en andere verkeerswegen vormen de talloze kruispunten en zijwegen (ieder huis of iedere villa langs den weg heeft een eigen rechtstreekschen toegang daartoe) en de noodzaak om de file van het verkeer te kruisen, wanneer men naar zulk een zijweg links af wil slaan, of van den linkschen zijweg op de rechterhelft van den hoofdverkeersweg wil komen. De links-afers,

Een kruispunt van den Wantagh Spur Parkway, uit de lucht gezien. De hoofdverkeersweg wordt door middel van een viaduct over den secundairen weg heengevoerd. Men kan op deze luchtfoto goed nagaan hoe, om van den hoofdweg op den zijweg te komen en omgekeerd, geen linksche wendingen noodig zijn, maar steeds rechtsche bochten genomen kunnen worden, zoodat het nooit noodig is den weg te kruisen en de verkeersfiles dus zonder onderbreking veilig hun snelheid behouden kunnen.

Het verkeer op den Wantagh Parkway. Bij de zijwegen waarschuwen groote borden, dat alleen het rechtsche verkeer daar binnenrijden mag.

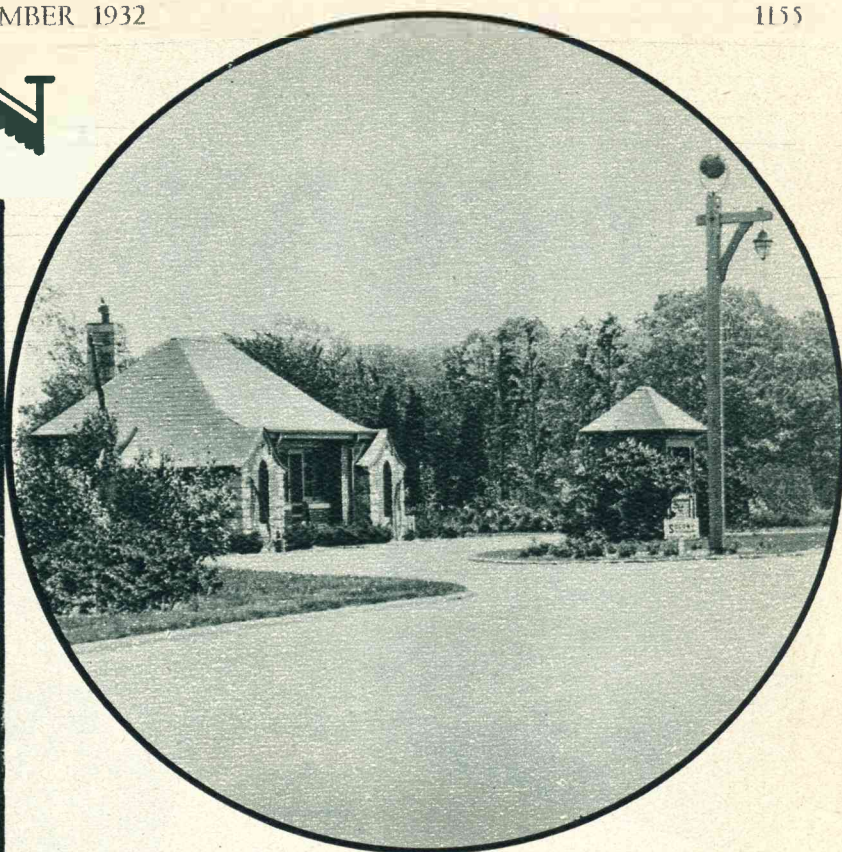

zooals de verkeersterm luidt, brengen de grootste vertraging en het grootste gevaar op den weg.

Men heeft kortelings kunnen lezen van de plannen voor 'n snelverkeersweg, voorzien van viaducten, die in het Oosten des lands aangelegd zal worden. Natuurlijk zullen viaducten 't gevaar en den hinder der kruispunten opheffen. Maar de moeilijkheid met de links-afers blijft bestaan, tenzij men daarvoor het vernuftig systeem van hulpwegen volgt, waarmee in de Vereenigde

De Southern State Parkway bij het Hempstead Lake. Men ziet, hoe de weg ligt ingebed tusschen breede strooken weiland, waardoor aparte voet- en ruiterspaden loopen.

LEERSWEGEN

Een smaakvol voorbeeld van de benzinestations, zooals men ze in deze landelijke omgeving opricht. De reclame laat deze aardige gebouwtjes ongeschonden

van de strook, is 14 meter breed, zoodat terzijde breede randen landschap overblijven, waardoor eventueel voetwegen e.d. worden aangelegd. Toegang tot het plaveisel van den hoofdweg is streng verboden. De eigenaars van huizen of buitens langs den hoofdweg kunnen dien met hun auto's niet rechtstreeks bereiken, maar rijden over binnenwegen tot aan die punten, waar een secundaire weg den hoofdweg snijdt. De hoofdweg is door middel van een viaduct over den secundairen weg heen geleid, en daar rondom heen liggen de hulpwegen, die het mogelijk maken dat in geen enkel geval het verkeer op den hoofdweg door een linksche wending gekruist behoeft te worden. Dit beteekent dus, dat men op de hoofdwegen nooit meer rekening behoeft te houden met kruising van de verkeersfile, wat de snelheid aanzienlijk verhoogt en toch veiligheid waarborgt.

Het valt niet te ontveinzen, dat zulke systemen hier en daar groote kosten meebrengen, maar de tijd lijkt niet ver meer, dat snelheid en veiligheid ook hier een soortgelijke oplossing van anders nooit te voorkomen moeilijkheden zullen vergen.

Staten zulk een afdoende regeling bereikt werd.

Wij kregen de beschikking over een serie sprekende afbeeldingen, die een duidelijk beeld geven van het groote gemak en de volkomen veiligheid, die met zulk een systeem te bereiken zijn.

Onze foto's betreffen de snelverkeerswegen, die door den staat New-York zijn aangelegd naar en door de gebieden van het Long Island State Park, waar gedurende week-ends en vacantiedagen allen, die de miljoenenstad ontvluchten kunnen, in massa hun ontspanning komen zoeken.

Voor den aanleg van al deze parkways is een strook grond gereserveerd van plm. 75 meter breedte. De betonnen weg zelve, in het midden

Een der gebruikelijke viaducten, die het snelverkeer van den hoofdweg veilig over het kruispunt heentoeren.

VERANDEREN

Natuurlijk generaliseert hij. Want „het” verleden, waarvan hij den lof zoo ijverig zingt, is toch niet meer dan een dood takje in het groote Historie-Woud, en één tijdperk der wereldgeschiedenis is niet voldoende om ons met alle eeuwen te verzoenen.

Bovendien bedoelt de pessimist iets anders dan hij zegt. Hij spreekt over 't verleden, maar hij bedoelt de menschen uit dat verleden, plus hunne gebruiken. En als die beiden hem meer aantrekken dan de menschen van nu en hunne gewoonten, dan zal hij uit persoonlijke voorkeur op „onzen” tijd afgeven — al was 't alleen maar, omdat hij het tempo niet kan bijhouden.

Even weinig juist is echter het standpunt van hem,

En nu ziet men de moderne dansen van steppen en trippelen en draaien en vliegensvlug trillend beweeg van armen en voeten (foto van een congres van dansleeraren, waar de Mickey Mouse-dans werd gedemonstreerd).

Gracieus en elegant, maar toch min of meer in de plooi — zoo was de dans van vroeger, de polonaise, e.d.

Een vergadergebouw, een mooie hal, bezadigde, kalme heeren met eerwaardigen baard en deftigen hoogen hoed — de politieke vergadering van vroeger.

die meent, dat we „van-daag aan den dag” leven in een schooner en beteren tijd, dan ooit in de geschiedenis voorkwam.

Zoo iemand vervalt in een ander uiterste. En is er iets waarvoor men méér moet oppassen? De aan ervaring rijke weet, dat hij alleen op den

Nu raakt de politiek het volk, de „massa”; de vele meetings en monstervergaderingen, waar tienduizenden bijeenkomen en waar sociale en politieke vraagstukken worden besproken, zijn een kenmerkend verschijnsel van dezen tijd.

DE TIJDEN

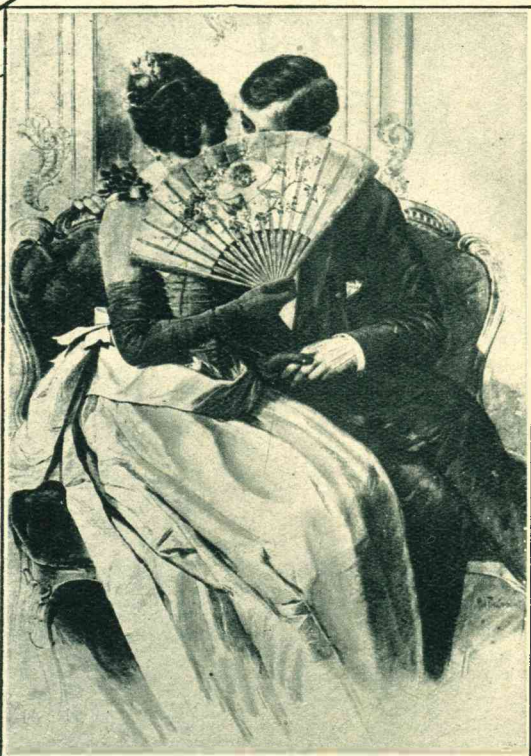
Een mensch, die van nature pessimistisch is, zal, wanneer hij de foto's op deze bladzijden bezieet, waarschijnlijk vervallen in zwaarwichtige en zwaarmoedige beschouwingen.

De tegenstellingen immers, welke hem hier getoond worden, zullen hem doen vergelijken den ouden met den nieuwen tijd en zijn oordeel zal niet ten gunste van den laatsten uitvallen.

Hij zal 't verleden roemen om zijn eenvoudigheid, zijn ongecompliceerdheid, om zijn gezelligheid en om zijn deftigheid, om het ontbreken van de groote rampen, welke het heden loodzwaar drukken, en om de afwezigheid van datgene, waarvan hij de aanwezigheid thans niet verdragen kan.

Baden van vroeger en nu
— het verschil is nogal groot.

Het lied van alle tijden — slechts
de melodie en de plaats
verschillen.

gulden middenweg de waarheid zal ontmoeten en daarom veroordeelt hij den overmoedige, die zich gedraagt alsof er geen geschiedenis was en geen toekomst zijn zal, alsof het heden het eenige belangrijke is.

Want de vraag is *niet* wat beter is, een politiek, die door hooggehoede burgers onder elkaar wordt gemaakt, of een volksvergadering, welke door een redenaar wordt aangevuurd, noch wat verkieslijker is, de menuet of de charleston, noch wat fraaiër, is de crinoline of het trainingspak — de vraag is, wat voor 'n karakter heeft die deftige politicus, wat voor een mensch is die man uit de menigte, en is 't meisje dat danst, of aan sport doet, een goede vrouw?

De moeders waren anders gekleed, het kind lag in andere baby-kleertjes, in een ander soort kinderwagen, maar dit is hetzelfde gebleven: de moeder laat trotsch haar kind aan iedereen zien, en alle kennissen beweren, dat de baby sprekend op de ouders gelijkt.

Het komt aan op de persoonlijkheid.

Daarop moeten wij letten bij beoordeeling van verleden en heden.

Daarom is het, dat het dom staat als men lacht om de jurk waarin grootmoeder trouwde; want ge moet het verleden niet beoordeelen naar de jurken, maar naar de grootmoeders.

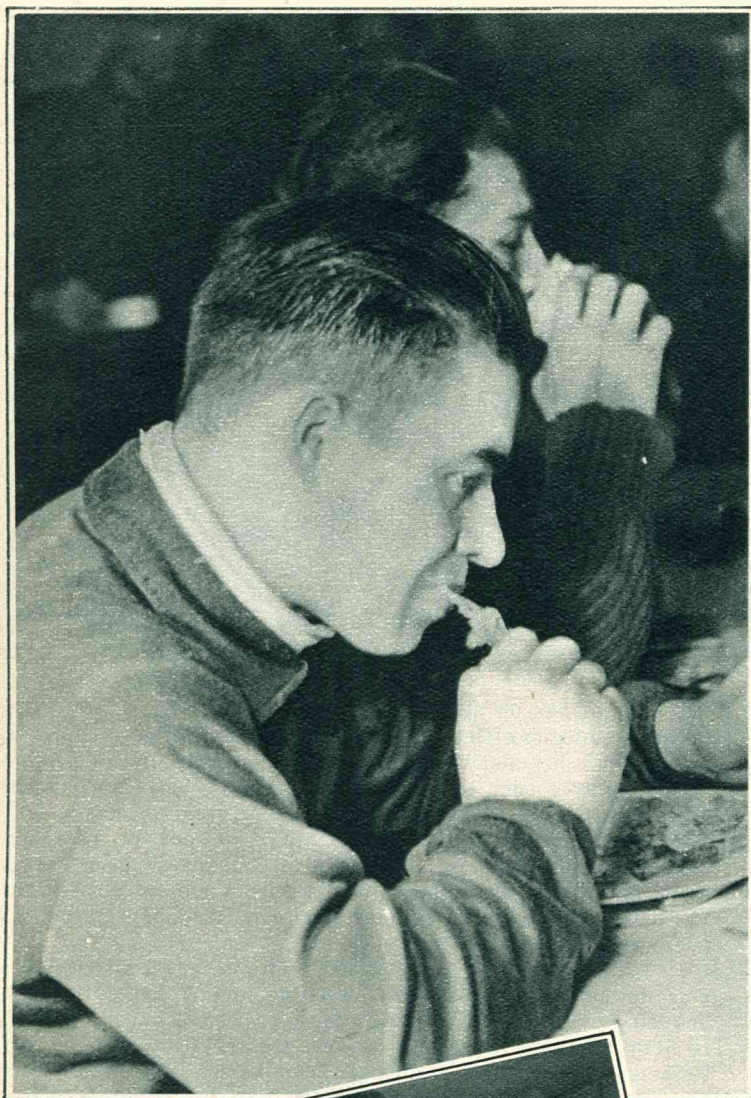
En evenzeer is het niet bijster intelligent, om de menschen van 1932 voor verstandiger te houden, omdat zij meer boeken lezen dan onze voorouders; want wij behooren een mensch niet te beoordeelen naar zijn school- of zijn boekenkennis, maar wel naar de gaven van zijn hart.

Hoe menige familie is niet het ontmoedigende tooneel van voortdurende ruzies en twisten, omdat de ouderen halsstarrig vasthouden aan hetgeen zij leerden, dat goed was in hun tijd, terwijl zij blind zijn voor de voortreffelijke eigenschappen, die het heden toch ongetwijfeld ook bezit, terwijl anderzijds de jongere leden van het gezin niets willen aannemen van de overigen, alleen omdat deze twintig jaar ouder zijn en dus, volgens hen, per sé ongelijk moeten hebben. Jammer is het, dat beide groepen zoo weinig denken aan het eenige, waarop zij kunnen hopen en waarin zij vertrouwen kunnen hebben: de toekomst.

En toch zal deze toekomst ook weer op haar beurt eens heden en verleden zijn, zoodat men er wel zeker van kan zijn, dat de strijd der meeningen tusschen oud en jong zal blijven voortbestaan.

De zuiverheid van ons oordeelen zal echter niet besmeurd worden, indien wij maar naar den werkelijk levenden mensch in alle tijden zoeken; dat is de eenig-juiste maatstaf.

Pijnenburg verorbert een kippetje.

Als de morgen gloort . . .

SNAPSHOTS VAN DE ZESDAAGSCHE

houdingsvermogen vereischt. En misschien waren zij er op slot van rekening nog wel het ergst aan toe; immers tijdens de neutralisatie-uren konden de renners hun gemak nemen en een baantje rijden, zoo langzaam, dat het soms leek of ze stilstonden, terwijl de arme Jan Publiek aan zijn dagelijkschen arbeid moest. Het zou misschien nog zoo'n gek idee niet zijn om in den vervolge aan enkele tegenwoordigers uit het publiek toe te staan een eere-rondje aan het slot te rijden, terwijl dan de heeren renners op de tribune zouden moeten plaats nemen om hen door hartstochtelijke toejuichingen te bedanken voor hun trouwe aanwezigheid.

„Heeren, vertrekken, het is zes uur . . .”

De eerste „Zesdaagsche” die Amsterdam binnen zijn veste ziet, zal wel niet de laatste zijn. De belangstelling was zoo bevreemdend en het enthousiasme om den nacht in het R.A.I.-gebouw door te brengen zoo algemeen, dat men verwachten kan, dat er meerdere zesdaagschen in de toekomst zullen volgen. Stond in het begin het publiek nog wat onwennig tegenover dit wielersportfeest, weldra had men zich ingeleefd en kende men zijn favorieten, die luide werden aangemoedigd. Er heerschte een sfeer van broederschap op de tribunes, men ondersteunde elkander. Want ook van de toeschouwers werd in deze dagen veel uit-

Charlier wil geen last krijgen van den dorst.

Den heelen dag is het in de keuken een halen en brengen, want de renners moeten goed verzorgd worden.

De nieuwe japon is immer een evenement in een vrouwenleven.

Met „Een Onzer” hebben de vervaardigers van deze film bedoeld: een die de monotone sleur van het leven volgt en die in zijn verbeelding de toekomst als een onveranderlijke, troosteloze woestijn ziet. Tusschen de verbeelding en de werkelijkheid blijkt echter een groot verschil te zijn, want onverwacht komt er in zijn leven een geweldige verandering, die aan de bescheiden fantasie een radicaal einde maakt. De „een”, waar het hier om gaat, is een vrouw en die vrouw ontdekt eerst op haar 21ste jaar, dat er ook nog zooiets als Liefde bestaat en nauwelijks is zij zich van de roerselen heurs harten bewust, of zij stort zich even onervaren als ondoordacht in het aller-

„EEN ONZER”

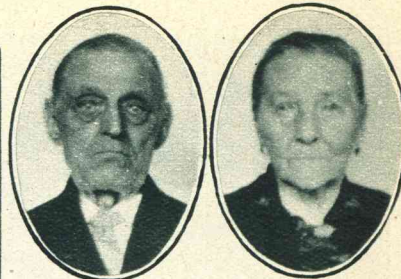
Brigitte Helm en Gustav Diessl als het „gelukkige” stel.

Niet altijd ontwaakt het plichtsbef bij den man, als een vrouw flauw valt.

belangrijkste avontuur haars leven. Een verliefde vrouw is echter meestal behept met een kortzichtigheid, die men zonder bezwaar voor domheid kan houden en wee haar, indien het voorwerp harer liefde slechts een primitief verantwoordelijkheidsgevoel bezit, want dan is haar leed niet te overzien.

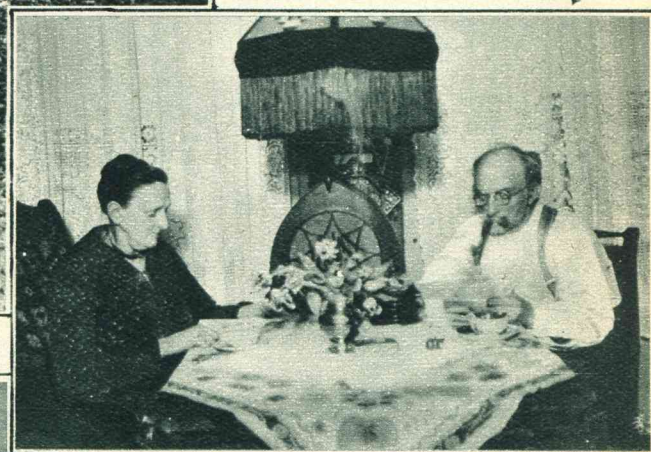
Ziedaar het onderwerp dat deze Paramountfilm behandelt en het is maar gelukkig, dat dergelijke gevallen zeer sporadisch voorkomen, want in de werkelijkheid is de afloop dikwijls lang niet zoo gelukkig, als in deze film wordt gefantaseerd.

Het echtpaar S. Kortekaas—de Graaff, Haarl. Houttuinen 70 c, viert 29 November a.s. zijn diamanten bruiloft.

In de sintelhoopen bij de vuilverbranding wordt door kinderen ijverig naar bruikbare kolen gezocht. En niet zonder resultaat.

Het echtpaar J. Offerman—Kramerviert 1 Decemba.s. zijn 40-jarig huwelijksfeest.

Uit de Hoofdstad

Op verschillende plaatsen in de stad worden telefooncellen geplaatst ten gerieve van 't publiek, zoo o.a. voor het Girokantoor aan den N.Z. Voorburgwal.

De heer H. Wardenaar, Jac. v. Lennepkade 173 II, vierde dezer dagen zijn zilveren jubileum in Gemeentedienst.

De heer J. Th. Poederbach, directeur van de Armenhuizen, is na een korte ongesteldheid overleden.

De bekende filmster Lil Dagover trad ook te Amsterdam op in het tooneelstuk „Der Kuss vor dem Spiegel.“ Men ziet hier de gevierde actrice zich schminken voor de voorstelling.

DE PAVEMENT-ARTIST

door

John D. Claverten.

Mildred zag den pavement-artist avond aan avond voor het Drusy-Lane theater verschijnen. Als hij de loge passeerde waarin zij plaatsbewijzen verkocht, nam hij altijd beleefd zijn flambard voor haar af en bleef in haar nabijheid wachten tot de voorstelling afgelopen was. Zoodra de eerste bezoekers het theater verlieten, haalde hij een stuk pastelkrijt voor den dag en schetste op het gladde asphalt voor den ingang van de vestibule met vaardige hand een madonna met kind, een landschap of een tuil bloemen.

De theaterbezoekers schonken den artist ternauwernood eenige aandacht en zijn belooning bepaalde zich gewoonlijk tot een paar pennies of, hoogst zeldzaam, tot een enkele pence. De jongeman zag er altijd moe en hongerig uit en hoewel hij zijn uiterlijk pijnlijk correct scheen te verzorgen, verried zijn versleten kleeding dat de middelen om zich iets nieuws te verschaffen, hem reeds sinds langen tijd hadden ontbroken.

Als Mildred vanuit haar loge heimelijk zijn fijnbesneden, bleek gelaat met de holliggende oogen bespiedde, voelde zij altijd een moederlijk medelijden met den gesjochten pavement-artist en langzamerhand maakte zij zich zoo vertrouwd met zijn verschijning, dat haar een lichte onrust bekreep als de regen of de mist hem eens een avond deed verzuimen.

Nadat zij hem eens een week lang gemist had, vond zij hem op zekeren avond op een bank in de nabijheid van het theater. Zij was op weg naar huis en terwijl zij hem passeerde, zag zij hem in den ruischenden motregen huiveren van de kou. Zijn oogen lagen ziek en rood in het vermagerde gelaat en zijn lijdend uiterlijk trof haar zoo diep, dat zij zich over alle bedenkingen heen zette en hem spontaan aansprak.

„Ik heb u al een paar avonden gemist, is u ziek geweest?” begon zij vriendelijk.

De jongeman stond haastig op en met een pijnlijken blos op zijn gelaat, antwoordde hij: „Nee miss, ik dank u voor uw belangstelling. Het weer was oorzaak dat ik wegbleef; als het regent, haasten de menschen zich om zoo gauw mogelijk thuis te komen.”

Zijn stem had een lijdenden klank en Mildred zag duidelijk, dat hij op zijn beenen stond te wankelen van ellende en uitputting. Een golf van medelijden doorstroomde haar en deed een zacht, teeder gevoel in haar ontwaken.

„Ik durf het u haast niet te vragen,” begon zij snel, om haar schroom te overwinnen, „maar wilt gij even met mij meegaan? Een kop koffie zal u goed doen en... en wellicht ook nog iets anders.”

Het was eruit en zij kreeg plotseling het beschamende gevoel, dat zij om een gunst stond te smeken. De jongeman keek haar met pijnlijke bewondering aan en Mildred zag dat hij zich een oogeblik op de lippen beet.

„Ik... u kent mij niet, miss,” bracht hij stamelend uit.

„Toch wel,” antwoordde Mildred vriendelijk. „Ik heb u al maandenlang gadegeslagen en... en... ik kan het zoo goed begrijpen. 'k Heb ook een ellendigen tijd gekend en...”

Plotseling beschaamd brak zij haar woorden af en om de lippen van den zwerver trok even een dankbare glimlach.

„U is wel goed en als u het mij toestaat, miss...” haperde hij.

„Ik ben gehuwd geweest, mijn man is dood,” viel zij hem in de rede om hem op zijn vergissing opmerkzaam te maken en gewild vroolijk, liet zij erop volgen: „Kom, er zijn aangename plaatsen dan op een bank in den regen om te spreken. Ik woon hier dichtbij, dat is gemakkelijk voor mijn werkkring, begrijpt u?”

Terwijl de jongeman zwijgend en met een verlegen reserve in zijn houding naast haar voortliep, sprak Mildred luchtig over het slechte theaterbezoek. Zij begreep plotseling niet hoe zij ertoe had kunnen komen een geheel vreemde op dit late uur naar haar woning mee te nemen en toch was er iets

in haar, dat haar deed voelen, dat zij niets verkeerd gedaan had. Zij ging hem voor naar haar vertrekken in een groote huurkazerne en deed hem plaatsnemen in een fauteuil. Druk sprekend om den jongeman op zijn gemak te stellen, zette zij koffie, roosterde brood en dekte de tafel.

De jongeman scheen zich maar moeilijk aan de vreemde situatie te kunnen gewennen; hij at met neergeslagen oogen en als een vraag van Mildred hem dwong haar aan te zien, lag er een pijnlijk licht in zijn blik. Haar opgewektheid en levendige toon deden hem echter weldra het ongewone van deze kennismaking vergeten en toen het ijs eenmaal gebroken was, kwam hij spoedig weer op dreef. De graagte waarmee hij at deed Mildred vermoeden, hoe hongerig hij was en met een gevoel van blijdschap bemerkte zij, dat het moedeloze en krachtloze in zijn houding langzamerhand verdween.

Een roepend kinderstemmetje deed hem plotseling verwonderd opzien.

„Mijn jongen, Bertie,” sprak Mildred, glimlachend opstaande. Zij begaf zich naar het naastgelegen vertrek en keerde terug met een vierjarig kind op haar arm, dat slaperig zijn oogen uitwreef en den vreemden bezoeker nieuwsgierig aanstaarde.

De jongeman reikt het kind spontaan de hand en streelde over zijn blondgelokt kopje. Gehoorzamend aan een invallende gedachte haalde hij een schetsboek voor den dag en teekende met een paar krabbels het portret van moeder en kind. Hij scheurde het blad uit en legde het met een glimlach op tafel.

„Alsjeblieft, mevrouw, als u dit van me wilt aannemen...” aarzelde hij verlegen.

Mildred bekeek de schets aandachtig en bewonderde de sprekende gelijkenis. Vervolgens vestigde zij haar blik op de signatuur.

„Percy Clydes...” las zij halffluid en den jongeman vriendelijk toeknikkend, vervolgde zij: „Ik dank u, mr. Clydes, u heeft ons uitstekend getroffen.”

Zij zag den jongeman opstaan en dacht plotseling aan de plaats, waar zij hem ontmoet had. Zij vreesde dat hij geen onderdak had en zocht naar een middel om hem een paar shillings voor logies te kunnen geven, zonder hem te kwetsen.

„Woont u hier in de buurt, mr. Clydes?” begon zij voorzichtig.

Het bleek, dat zij zich noodeloos ongerust had gemaakt.

„Ja, mevrouw, Spencer Road 7,” antwoordde Percy Clydes. „Ik kon het vanavond in huis niet uithouden, de tijden zijn zoo moeilijk en...”

Hij brak den zin met een somber hoofdschudden af en Mildred knikte hem deelnemend toe.

„Heel moeilijk,” beaamde zij, „maar daarom moogt u niet den moed verliezen, mr. Clydes.”

Er speelde een vermoeide glimlach om de lippen van den jongeman en er verscheen een bijna hopeeloos licht in zijn oogen.

„Ik heb al zoo lang vergeefs gehoopt, mevrouw...” bracht hij uit. Aarzelend reikte hij Mildred de hand en vervolgde: „Ik dank u hartelijk, uw vriendelijkheid en vertrouwen hebben weer veel goedgeemaakt, graag zou ik u mijn dankbaarheid op een andere...”

„Nee, nee,” viel Mildred hem haastig in de rede. „'t Is veeleer aan mij om u dankbaar te zijn. U heeft me een groot genoegen gedaan met deze schets. Ik heb niet veel verstand van kunst, maar toch komt het me voor dat u zeer verdienstelijk teekent. Dat zal u misschien als een bespotting klinken uit mijn mond, maar toch voel ik het zoo. Hoe jammer, dat u uw talent niet meer productief kunt maken, mr. Clydes.”

Percy Clydes haalde moedeloos de schouders op.

„Het is een slechte tijd, mevrouw, ik verloor een jaar geleden mijn betrekking en het vooruitzicht is nu somberder dan ooit. Ik heb jarenlang gestudeerd om het zoover te brengen en nu...”

Hij schudde het hoofd en reikte Mildred nogmaals de hand om vervolgens het kind even te liefkoozen. Met een herhaalde dankbetuiging verliet hij het vertrek, Mildred voldaan en tegelijk geroeid achterlatend. Na deze kennismaking onder ongewone omstandigheden, kwamen Mildred en Percy Clydes steeds nader tot elkander. De jongeman verscheen bij goed weer aan het Drusy-Lane theater en als hij eens een avond wegbleef, voelde de jonge vrouw zich onvoldaan en ongerust.

Er groeide een zekere mate van vertrouwelijkheid tusschen hen, die hen vrijmoediger deed spreken over de nooden van het leven en over de moeilijkheden, waarmee zij elk op hun beurt te kampen hadden.

Mildred schaamde zich niet meer om hem tot een bezoek uit te noodigen, zooals den eersten keer en Percy begon zich langzamerhand gemakkelijker in haar gezelschap te bewegen. Soms roerden zij het verleden aan en vertelde zij hem van haar huwelijk, dat weinig gelukkig was geweest en waarvan de onverwachte dood van haar echtgenoot een vroegtijdig einde had gemaakt. Hij verhaalde haar van zijn jeugd, van den dood van zijn ouders en van den harten strijd om het bestaan, die hem reeds op jongen leeftijd was opgedrongen. Hij speelde met Bertie, teekende voor hem en ging soms met hem wandelen, zonder zich nochtans ooit op te dringen.

Soms leed hij dagenlang honger, zonder dat hem een klacht over de lippen kwam en als de nood al te hoog begon te worden, bleef hij weg om zijn ellende voor Mildred te verbergen. De jonge vrouw begreep hem precies en om hem toch vooral niet in zijn gevoel van eigenwaarde te kwetsen, vermeed zij het tactvol zijn toestaan aan te roeren. Slechts zelden nam hij een uitnodiging aan van haar om te blijven eten en daarom begon zij naar middelen te zoeken om hem op een andere manier te helpen.

Op een dag, toen de regen hem een week lang had belet te werken en hij zich al dien tijd niet had laten zien, ontmoette Mildred hem in de buurt van haar woning. Hij zag er ellendig en gebroken uit en haar hart schreide toen zij hem zag naderen. Zij bemerkte, dat hij haar trachtte te ontwijken, doch dapper ging zij op hem toe en reikte hem de hand.

„U heeft er zeer verkeerd aan gedaan, u niet te laten zien, mr. Clydes, ik heb me ongerust over u gemaakt,” begon zij, zonder zich rekenschap te geven van de betekenis van haar woorden.

Percy werd vuurrood en wierp haar een verlegen blik toe.

„Ik ben niet goed geweest, mevrouw, en... en ik was juist op weg om u te bezoeken,” antwoordde hij.

Zij voelde dat hij onwaarheid sprak en snel hernam ze: „Ik heb naar u uitgezien, want ik had u een verzoek te doen. Mijn moeder in Sussex heeft me herhaaldelijk gevraagd om mijn portret en ik zou het wel aardig vinden als ik haar een crayon kon zenden. Wilt u mijn portret teekenen?”

Vol verwachting keek zij hem aan en voelde zich verlicht toen hij toestemmend knikte.

„Maar natuurlijk, heel graag, mevrouw,” haastte hij zich. „Ik ben u zooveel verplicht dat...”

„Nee,” viel Mildred hem met nadruk in de rede. „Zoo bedoel ik het niet, mr. Clydes. Ik wil niet zonder meer beslag op u leggen. U moet dit verzoek ook van den zakelijken kant beschouwen, u zou me veel verdriet doen als u er geen honorarium voor berekende.”

Percy begreep haar toelag en tegelijk met eenige verlegenheid roerde hem een warm gevoel van dankbaarheid.

„Maar, mevrouw, dat is een kleine dienst die me gelukkig maakt; ik kan daar onmogelijk eenige vergoeding voor aannemen,” protesteerde hij ernstig.

Mildred deed of zij ontstemd was.

„Het spijt me, maar dan zal ik ervan moeten afzien, mr. Clydes,” sprak zij met lichten wrevel in haar stem.

„Maar mevrouw...” viel hij verschrikt uit.

„Ja, dan zie ik er van af,” hernam zij beslist. „Ik kan mij niet aan u verplichten, mr. Clydes. Wilt u mij toestaan u te honoreeren dan is het goed, anders... wacht eens,” viel zij zichzelf in de rede, „ik heb er iets op gevonden. Vindt u het goed, dat ik informeer welke vergoeding u naar billijkheid toekomt? U bespaart zich dan het pijnlijke gevoel dat...”

Percy gaf zich gewonnen en getroffen door haar zorg voor hem, boog hij het hoofd om zijn blik te verbergen.

„Het is goed, mevrouw, ik begrijp u,” stemde hij schor toe.

Denzelfden dag nog poseerde zij voor hem en den anderen dag was het portret gereed. Hij toonde het haar met jongensachtige vreugde en toen Mildred een onderzoekenden blik op haar beeltenis geworpen had, begon zij plotseling te blozen. De gelijkenis was sprekend getroffen, maar wat vooral in het portret opviel was de warme, stralende uitdrukking, die Percy in de oogen had weten te leggen.

„Zie ik er werkelijk zóó uit, mr. Clydes?” vroeg Mildred verward.

„Zoo zag ik u, toen u gisteren met mij sprak, mevrouw,” antwoordde Percy ernstig. Hij merkte haar verwarring op en tegelijk goldfde er een warme gloed door zijn hart. Maar plotseling beet hij zich op de lippen en wendde verlegen zijn blik van haar af.

„Het is prachtig,” sprak Mildred diep ademhalend. Zij sloot het portret in het buffet en stelde Percy een gesloten envelop ter hand. „U wilt zeker wel zoo goed zijn dezen brief aan zijn adres te bezorgen?” verzocht zij met een blos.

Percy knikte en terwijl hij moeilijk slikte, borg hij het couvert achtereens in zijn binnenzak. Toen stond hij op en reikte haar de hand.

„Gij behoeft nu toch niet heen te gaan?” viel Mildred uit, spijtig omdat hij haar nu reeds ging verlaten.

„Toch wel, mevrouw, ik moet nog een boodschap doen,” verontschuldigde Percy zich. De grond brandde hem plotseling onder de voeten, zijn hart bonsde heftig en in zijn hoofd hamerde het, alles net alsof hij honger had, hoewel hij dien middag voor zijn gewoonte vrij ruim gemiddagmaald had.

„Het spijt me, maar komt u dan eens gauw terug?” verzocht de jonge vrouw met hartelijke stem.

„Heel graag, mevrouw,” antwoordde hij haastig en kleinen Bertie over het hoofd streelend, wierp hij Mildred nog een dankbaren blik toe en verliet de woning. Een paar straten verder haalde hij de enveloppe te voorschijn; zij was aan hem geadresseerd en bevatte een ponsnote. Een oogenblik kwam hij in de verzoeking haar ineen te frommelen en weg te werpen, maar denkend aan de uitkomst die dit geld hem bood, stak hij het bankbiljet weg en haalde diep adem. Wetend dat Mildred's omstandigheden een dergelijke uitgave eigenlijk niet veroorloofden, schaamde hij zich deze beloning te hebben aangenomen, doch hij begreep dat hij haar niet kon weigeren zonder de jonge vrouw te kwetsen.

Percy begon zich langzamerhand bewust te worden dat zijn gevoelens voor Mildred een verandering hadden ondergaan. Hij zag haar niet meer als zijn beschermster, die hem in oogenblikken van den hoogsten nood de helpende hand had toegereikt, maar voor zijn oog zweefde thans het ovaalvormig, blank en rose geteint gelaat van een jonge, lieflijke vrouw, wier bekoorlijkheden zijn eenzaam hart verwarmden en tot wie hij zich aangetrokken ging voelen met elken druppel van zijn bloed.

Hij schaamde zich voor die gevoelens en noemde zichzelf dwaas en ondankbaar, doch dit kon niet voorkomen dat hij zijn hart bleef koesteren aan droomen, die hem in nuchterder oogenblikken bepaald angst aanjoegen. Nu eens nam hij zich voor Mildred in den vervolge te ontwijken en dan weer suster hij zichzelf in slaap en gaf hij toe aan zijn verlangens om zo lang en zoo vaak mogelijk in haar gezelschap te vertoeven. Dan bezocht hij haar soms vier, vijfmaal in een week, om dan plotseling, als zijn ellende te veel in het oog ging loopen, dagenlang weg te blijven.

In dien tijd scheen Mildred blind te zijn voor wat er in haar omging. Zij had voor eens en voor al voor zichzelf vastgesteld dat Percy Clydes haar belangstelling inboezemde, dat hij een beklagenswaardig slachtoffer was van de slechte tijdsomstandigheden en dat hij verdiende, bemoedigd en geholpen te worden. Zijn toekomst baarde haar zorg en dag en nacht zon ze op middelen om hem uit zijn ellende op te heffen.

Op zekeren dag geloofde zij zoo'n middel gevonden te hebben. Zij begaf zich met het portret, dat Percy van haar geteekend had, naar den directeur van het theater en vroeg hem met eenigen schroom of de vervaardiger daarvan niet zo veel talent had, dat hij verdiende vooruit geholpen te worden.

Sir Walpole stond bekend als een kunstliefhebber en dank zij zijn relaties had hij reeds menig jong kunstenaar de behulpzame hand kunnen reiken. Hij hoorde Mildred's verzoek met eenige verwondering aan, glimlachte geamuseerd en nam het portret van haar aan. Bij aandachtiger beschouwing verdween plotseling zijn glimlach en begon hij goedkeurend te knikken.

„Lang niet onverdienstelijk,” liet hij zich eindelijk hooren. „De gelijkenis is treffend, de gelaatsuitdrukking zeer expressief en het geheel verraadt gevoel en zin voor idealisme. Percy Clydes, hm, nooit van gehoord, wie of wat is die jongeman?”

„Het is de naam van den pavement-artist, die zich 's avonds voor het theater ophoudt, sir,” antwoordde Mildred, gelukkig met het gunstige oordeel van dir. Walpole.

„Zoozo, niet gedacht dat er zo veel talent in dien zwerver zat,” liet de directeur zich ontvallen.

Het woord „zwerver” deed Mildred pijn en slechts met moeite kon zij haar tranen inhouden. Zij vond zichzelf kinderachtig en week, maar in haar hart bad zij Percy om vergeving, alsof zij zelf die smadelijke uitdrukking gebezigd had. Sir Walpole keek plotseling op.

„Mag ik dit portret eenige dagen houden, mrs. Davies?” vroeg hij vriendelijk.

„Natuurlijk, sir; het zou me groot genoegen doen als u iets voor den jongeman zou kunnen vinden,” antwoordde Mildred verheugd.

„Ik kan u niets beloven, mrs. Davies, maar ik zal eens zien,” sprak sir Walpole. „Weliswaar weet ik hier niets te vinden, maar misschien... wel. Laat ik me aan geen voorspellingen wagen,” besloot hij, Mildred vriendelijk toeknikkend.

Na dit gesprek ging er een week voorbij en plotseling viel de herfst in met regenvlagen en een vuilen, dikken mist. Het slechte weer hield wekenlang aan en plotseling scheen Percy verdwenen. Nergens liet hij zich zien, noch aan het theater, noch aan Mildred's woning en intuïtief begreep de jonge vrouw dat zijn ellende groter moest zijn dan ooit tevoren. Haar onrust en zorg groeiden met den dag en van lieverlede begon zij zich rekenschap te geven van de gevoelens die in haar omgingen.

Wat zij aanvankelijk voor zichzelf hardnekkig wilde ontkennen, werd haar weldra duidelijker dan iets anders in haar leven: Percy Clydes was niet langer meer een ongelukkige, die slechts haar medelijden wekte, maar hij was in de eerste plaats de man dien zij liefhad en aan wiens levensgeluk ook het hare verbonden was.

Zij ontstelde van die gevoelens, maar toch deed zij geen moeite deze te onderdrukken. Er bloeide jong geluk in haar op en nieuwe verwachtingen tooverden haar een toekomst voor oogen, die haar huiveren deed van ontroering en vreugde. Nu zij eenmaal den weg gevonden had in den doolhof van haar gevoelens voor Percy, laaide hoog de angst in haar op voor zijn welzijn. Midden in den nacht verliet zij het bed, omdat de zorg voor hem haar benauwde en elk oogenblik van den dag neigde zij luisterend het oor naar de deur, in de hoop dat zij zijn welbekende stappen op de trap zou vernemen en hem plotseling zou zien verschijnen.

Eindelijk hield zij het niet langer meer uit. Allen schroom van zich afzettend, begaf zij zich op zekeren dag, vier weken na Percy's verdwijnen, naar Spencer Road 7, op welk nummer een pension gevestigd bleek te zijn. Zij vroeg de vrouw, die haar opendeed met bevende lippen naar mr. Clydes, waarop de pensionhoudster smadelijk begon te glimlachen.

„Mr. Clydes... hm, u kunt er het „mister” wel aflaten, mevrouw,” antwoordde zij hatelijk. „Clydes was een bedelaar, een schooier, die van de hand in den tand leefde. Hij is gemeen genoeg geweest

om me te bedriegen; toen hij vertrok omdat ik hem in mijn huis niet langer wilde dulden, beloofde hij me stellig elke week iets van zijn oude schuld te komen afdoen. Ik heb den schurk echter niet meer teruggezien.”

Mildred had het gevoel dat haar hart werd samengenepen en de vrouw een minachtenden blik toewerpend, vroeg zij op vijandigen toon: „Was mr. Clydes u veel geld schuldig, mevrouw?”

„Hij betaalde me vijf shilling per week voor een zolderkamer en hij bleef zes weken achter,” antwoordde de vrouw norsch. „Dat is anderhalf pond, meer dan een weduwe in dezen tijd missen kan. Maar zoo gaat het als je goed bent...”

Een gebaar van haar bezoeker deed haar plotseling ophouden en zij kreeg het gevoel, dat zij zich al te beleedigend had uitgelaten over haar vroegere bewoner. Mildred's omstandigheden waren niet zoo rooskleurig dat zij zich veel extra uitgaven veroorloven kon, maar zij voelde dat zij zich thans een offer getroosten moest om Percy's naam te zuiveren. De gedachte dat hij werd beschouwd als een bedrieger of oplichter, was haar onverdraaglijk en haar taschje openend, zocht zij anderhalf pond bij elkander en stelde het geld aan de vrouw ter hand.

„Ziezoo, hiermee is de schuld van mr. Clydes geheel voldaan, nietwaar?” vroeg zij minachtend.

„Ja, mevrouw, zeker, alles is nu in orde,” haastte de vrouw zich op veel onderdaniger toon.

„Kunt u me misschien ook nog zeggen, waarheen mr. Clydes is verhuisd?” hernam Mildred met angstig kloppend hart.

„Ik heb gehoord dat hij in een goedkoop logement is gaan wonen, mevrouw; als ik niet verkeerd ben ingelicht heet het „Seaman's Resthouse”. Het moet ergens in de buurt van de dokken liggen, u weet wel, East End...”

Mildred voelde zich ziek en ellendig toen zij aan de omgeving dacht, waarin Percy thans vertoefde, en na de vrouw te hebben bedankt, keerde zij naar huis terug. Hoewel haar hart ertoe drong, deinsde zij er verschrikt voor terug haar nasporingen tot in East End voort te zetten en met een gevoel alsof de zon voorgoed voor haar was ondergegaan, bleef zij eenige dagen als in een droom voortleven. Zij verloor haar rust en begon te kwijnen en urenlang zat zij met Bertie op haar schoot, te lusteloos om iets te doen dat haar afleiding kon geven. Zij verhaalde den jongen van oom Percy en verzon verhaaltjes bij de voorstellingen, die hij voor Bertie geteekend had.

Een onverwacht voorval trok eindelijk op weldadige wijze haar spanning.

Op zekeren morgen werd zij bij sir Walpole geroepen.

„Mrs. Davies, ik heb goed nieuws voor uw gunsteling,” begon hij met een glimlach. „Ik heb met verschillende menschen over hem gesproken en ik heb eindelijk een gaatje voor hem gevonden. De „Times” interesseert zich voor hem. Als ik me niet vergis wil de redactie hem in den colportagedienst plaatsen, niet als journalist maar als teekenaar. Het is een bescheiden positie, maar hij moet haar beschouwen als een springplank om hooger te komen. Hier is een introductie, laat mr. Clydes zich zoo spoedig mogelijk aan de redactie vervoegen.”

Een oogenblik had Mildred het gevoel dat alles verloren was, maar plotseling klemde zij de tanden op elkander. Zij wist waar Percy woonde en voor zijn toekomst, waarvan ook haar levensgeluk afhing, mocht de gang naar een obscuur logement haar niet te zwaar zijn.

Zij dankte sir Walpole met betraande oogen en den volgende morgen begaf zij zich moedig op weg. Een bobbie was haar behulpzaam en weldra stond zij voor Seaman's Resthouse, een onooglijk, scheefgezakt huis met een bevuild, gammal gevel-tje. Dapper trad zij binnen en keek in de gelagkamer naar den eigenaar rond.

Aan een tafel zaten acht of negen mannen te kaarten en te vloeken. De drankzucht en de ellende lagen op hun gelaat te lezen en met schrik bedacht Mildred plotseling, hoeveel Percy hier temidden van die verknoeiide overblijfselen van mannen, wier zedelijk bederf de lucht verpestte, te lijden moest hebben. De blikken waarmee de mannen haar opnamen verrieden dat zij het blozen hadden verleerd en hun laatste zelfrespect verloren hadden en verschrikt stond Mildred op het punt heen te gaan, toen eindelijk van achter een zwaargebouwde man te voorschijn kwam.

„Wel, miss?” vroeg hij grijnzend.

Mildred slikte haar walging weg en keek den man angstig aan.

„Woont hier mr. Percy Clydes?” bracht zij moeilijk uit.

„Mr. Percy Cly... O, dien pavement-artist bedoelt u, miss? Ja, die woont hier of neen, die heeft hier gewoond. Als hij nog geen houten jekker heeft aangetrokken in Samuel's garden (Londensch kerkhof) dan kunt u hem vinden bij tante Bet.”

Doodelijk verschrikt keek Mildred hem aan.

„Bij tante Bet... u bedoelt Queen Elisabeth's gasthuis, mister?” vroeg zij ontsteld en met een gevoel alsof de grond onder haar beefde.

„Dat bedoel ik, miss, jazer,“ antwoordde de man. Het was Mildred bijna niet mogelijk nog adem te halen.

„Wat... wat mankeerde mr. Clydes?” vroeg zij hijgend.

„Geld, miss; dat was het geheim: geld mankeerde hem,” grapte de man.

Mildred begreep hem, honger en uitputting hadden Percy naar den rand van den lichamelijken ondergang gesleept en het was zoo goed als zeker, dat niemand zich om hem bekommerd had. Zij dankte den man met verstikte stem en verliet wankeled Seaman's Resthouse. Voor haar laatste geld nam zij een taxi en liet zich naar het ziekenhuis brengen. Zij had haar zelfbeheersching zoo goed als geheel verloren, zij handelde als in een droom en haar eigen stem klonk haar als van een vreemde en als van heel ver weg in de ooren. Fluisterend vroeg zij den portier om een dokter te mogen spreken en eenige minuten later stond zij tegenover een vriendelijken ouden heer, die haar beleefd verzocht plaats te nemen. Zij noemde Percy's naam en bij de gedachte dat zij zou vernemen dat hij reeds lang dood was, kreeg zij een wilde uitdrukking in haar oogen. Reeds de eerste woorden van den dokter stelden haar gerust en deden haar tot zichzelf komen, doch weldra werd haar weer alle moed ontnomen.

„Ah, juist, Percy Clydes, een teekenaar geloof ik,” begon de dokter. „Wel, miss, hij leeft, maar daar is alles mee gezegd. We hebben niet veel hoop hem te redden, maar daarom is hij nog niet opgegeven, hoor.”

„Wat mankeert mr. Clydes eigenlijk?” bracht Mildred met heesche stem en bevende lippen uit.

„Hm, hij werd hier in volslagen uitgeputten toestand opgenomen, maar dat was het ergste niet, miss. Een verstandig diët doet in zoo'n geval wonderen. Maar de patiënt lijdt aan een kwaal waarvoor een dokter machteloos staat: geestelijke depressie, gebrek aan levensmoed. Er is maar één mensch in staat om hem te doen genezen en dat is hij zelf. Maar er is geen sprake van redding als hij er niet aan meewerkt en tot dusverre zijn al onze opwekkingen vergeefs gebleken. Als hij zich niet zoo gedeprimeerd gevoelde, zou het maar weinig moeite kosten hem er bovenop te helpen, maar hij mist thans de kracht, om zich boven zichzelf uit te heffen.”

Mildred hoorde het in haar ooren suizen en haastig stond zij op.

„Ik breng hem goede tijding, dokter, zou ik hem even mogen spreken?” vroeg zij koortsachtig.

„Welzeker, ik heb geen bezwaar. Integendeel, als u hem helpen kunt... Mag ik u dan voorgaan, miss?”

Mildred volgde den dokter naar de gang en als in een visioen zag zij zichzelf de corridors overgaan en zaal na zaal doorschrijden. Eindelijk bleef de dokter stilstaan.

„Deze zaal, miss, het laatste bed in den rechterhoek,” wees hij haar terecht.

Mildred strompelde de zaal door en bleef staan voor het aangeduide bed. Voor zich zag zij Percy uitgestrekt liggen, met groote koortsoogen in een uitgemergeld gelaat, dat haar plotseling aan den dood deed denken. Hij staarde haar aan, doch geen beweging in zijn gelaat verried, dat hij haar herkende. Mildred voelde zich plotseling opgeheven uit haar ellende door de gedachte aan wat haar hier te doen stond, en een, twee stappen nadertrend, viel zij op den stoel naast het bed neer en greep een van Percy's wasbleeke handen.

„Percy... mr. Clydes,” stamelde zij met gedempte stem.

Percy wendde het hoofd een weinig terzijde en eerst nu scheen hij zijn bezoeker te herkennen. Er gleed een zweem van een glimlach over zijn ge-

laat en het was Mildred plotseling of eerst nu haar hart geheel voor hem openging.

„Mrs. Davies...” stamelde hij zwak.

Mildred verzamelde al haar moed en naar hem overgebogen, met zijn doode, verkilde hand in haar warmen greep, begon zij langzaam en duidelijk te spreken.

„Luister, mr. Clydes. Ik ben gekomen om u iets te zeggen, iets... iets dat u genoeg zal doen. Ik — sir Walpole van 't Drury-Lanetheater heeft 'n betrekking voor u gevonden. U wordt verwacht aan de „Times”, men zal u gelegenheid geven uw talent tot rijpheid te brengen. Gij moet genezen, er wachten u nog zooveel jaren om dit eene te doen vergeten. U moet leven, leven, hoort u?”

Haar stem brak in een snik en plotseling drongen er een paar eenzame tranen in haar benevelde brandende oogen. Over het gelaat van Percy Clydes gleed een hopelooze glimlach en zacht drukte hij haar hand.

„U is goed, u is heel lief, ik dank u dat u gekomen is. Het was mijn laatste wensch, voor ik heenga. Ik durfde niet hopen... en nu is u toch gekomen... U is te goed voor een zwerver, een verongelukte als ik. Het is hard, mrs. Davies, maar dit komt te laat, veel te laat. Waarom zou ik wenschen te blijven leven? Vier weken geleden...”

Percy maakte een zwak gebaar, dat duidelijk verried dat alles reeds verloren was en Mildred beet zich de lippen tot bloed.

„U moet leven,” hernam ze eindelijk met verstikte stem.

Percy schudde zwakjes het hoofd.

„Waarvoor, voor wie?” bracht hij toonloos uit.

Mildred had nooit de grenzen gekend tot waaraan haar moed reikte en eerst nu, op dit oogenblik, waarin het ging om leven of dood en om haar geluk leerde zij begrijpen hoe dapper zij kon zijn. Zij boog zich nog dieper over hem heen en boorde haar brandende oogen vast in de zijne.

„Waarvoor vraag je, Percy? Waar anders voor als voor de toekomst? Voor wie? Heb je nooit aan ons gedacht, Percy, aan Bertie... aan mij? Voor wie je leven moet, vraag je? Maar, mijn God, mijn jongen, we hebben je zoo nodig, zoo nodig, het kind en ik. Zie, ik schaam me niet eens om het je te bekennen; zou ik niet mogen vechten voor mijn eigen geluk? Ik heb mezelf leeren kennen, maar ik heb ook geraden wat er in jou is omgegaan. Is dit je niet genoeg om je naar het leven te doen verlangen: de liefde van mijn jongen en die van mij?...”

Mildred voelde dat zij voor haar eigen leven pleitte en dat gevoel deelde zich mee aan haar stem. Maar voor die stem en voor wat zij zei, bleef Percy Clydes doof. Hij hoorde niets, hij zag alleen Mildred's oogen. Er lag een belofte in van stil geluk, als een zegen voor heel zijn verder leven. De gedachte dat zij van hem hield, deed zijn verkild bloed plotseling sneller stroomen, doch tegelijk golfde de angst in hem op.

„Je houdt van mij, een zwerver, een naakte, zonder iets dat hij het zijne kan noemen. Je bedriegt jezelf, je hebt medelijden met me, maar liefde, liefde...”

Mildred legde de hand op zijn mond en blikte hem aan met een zacht, warm licht in haar blik.

„Stil jij, dwaze jongen, bedroef me niet. Ik houd van je, ja, en ik heb, geloof ik, onbewust van je gehouden vanaf den tijd, dat ik je leerde kennen. De ellende, de herinnering eraan en dat wat je nu te lijden hebt zullen voorbijgaan, maar iets zal blijven: onze liefde...”

Zij zweeg toen ze een hongerig licht in zijn oogen zag verschijnen. Zij begreep zijn stomme bede en met schitterende oogen boog zij zich nog dieper over hem heen.

Met een zwakke beweging sloeg hij zijn arm om haar hals en langzaam vulden zich zijn oogen met tranen. De herinnering aan al het bittere in zijn leven vervaagde en toen Mildred zich eindelijk uit zijn omarming losmaakte, fluisterde hij met bevende lippen: „Ik dank je voor wat je me geschonken hebt, liefste. Het is waarlijk te veel geluk voor een gebroken man als ik ben. Maar als jij het me wilt helpen dragen, jij, jij...”

„Dat wil ik,” viel Mildred hem vast in de rede en zich opnieuw naar hem overbuigend, kuste zij innig het bleeke, bloedeloze gelaat van haar pavement-artist.

Het lastige woord.

De Geschiedenis van den Amsterdamschen Stadsschouwburg

Ieder, die met het wel en wee van zijn stad meeleeft, zal er mee bekend zijn, dat er een „Plan-Koopman” bestaat. Dit plan beoogt op afdoende wijze te voorzien in den chronischen schouwburgnood, welke in Amsterdam, vooral na het afbranden van het Paleis voor Volksvlucht, is ontstaan.

Of het uitgevoerd zal worden valt op het oogenblik nog niet te zeggen. Er is een heftige strijd in den Gemeenteraad over ontbrand. Het is de eerste keer niet in de historie van Amsterdam, dat de vroege vaders groote zorgen hebben over den stedelijken schouwburg.

Het is misschien wel eens aardig om de geschiedenis van den stadsschouwburg in bijzonderheden na te gaan, vooral wanneer zij kan geïllustreerd worden met prenten, die, knappe teekenaars als onze voorouders waren, een goeden indruk schenken van hoe het „reilde en zeilde” in die dagen.

Men zal dan tevens bemerken, dat er eigenlijk tekorten zijn geweest, zoolang er schouwburgen waren, en eveneens, dat het voorzichtig omspringen met subsidiën, dat wil zeggen met het geld van de burgerij, niet altijd tot de sterkste zijden van den tooneelspeler heeft behoord.

De tijden veranderen, maar de menschen niet.

De oudste vermelding van tooneelspel in Amsterdam is wel, dat de Amsterdamsche rederijders in 1496 deelnamen aan een „landjuweel” te Antwerpen. Zij speelden aldaar „dat grootste myste-

Coster's Academie werd in 1637 onder leiding van Jacob van Campen tot een echten schouwburg verbouwd, en 25 jaar later nog eens uitgebreid. Meer dan honderd jaar stond hier, op de plaats waar thans het R. C. Oud-Armenkantoor is gevestigd, de Amsterdamsche Schouwburg. Een feerlek tafereeltje dit uitgaan van den Schouwburg, omstreeks 1770.

Coster's Nederduitsche Academie, opgericht in 1617, aan de Keizersgracht tusschen Beerenstraat en Runstraat. Duidelijk kan men het eigenlijke academiegebouw, waarin tooneelvoorstellingen werden gegeven, achter de kleine huizen onderscheiden.

rie In principio erat verbum” („In den beginne was het Woord”). De verre reis, die de Amsterdamsche rederijders ondernamen, om aan dat feest deel te nemen, getuigt niet alleen van hun ondernemingsgeest, doch ook van den goeden naam, dien zij toen reeds verworven hadden. Bij de blijde inkomst van Philips den Schoonen te Amsterdam in Juni 1497 vertoonden de rederijders „batementen en de stomme figuren”. Het voornaamste doel van de rederijderskamers was in-

tusschen wel het volk te leeren en te onderwijzen door hun „spelen van sinne”. Ook in de zestiende eeuw werden in de eerste plaats de spelen van sinne of moraliteiten opgevoerd; zij hadden een zedelijke strekking en er traden alleen allegorische figuren in op.

Aanzienlijke kooplui waren in dien tijd lid van een rederijderskamer. Zoo bekleedde o.a. de kundige Egbert Meindertszoon het ambt van factor. In 1568 werd hij op beschuldiging van ketterij gevangen genomen, gepijnd, ter dood

veroordeeld en toen hij den dag voor de terechtstelling overleed, werd zijn lijk onthoofd.

Niet weinig tot den roem van de rederijderskamer hebben bijgedragen dr. Samuel Coster en Gerbrand Adriaensz Bredero. De eerste had op vrij gevorderden leeftijd te Leiden in letteren en medicijnen gestudeerd en zich daarna in Amsterdam gevestigd, waar hij in 1613 tot dokter van het St. Pietersgasthuis werd aangesteld. Hij trad weldra op als schrijver van kluchten, die den omvang van blijspelen hadden.

Intusschen ging het in de kamer niet best. Er waren allerlei elementen in gekomen, die er niet in hoorden. Het ging er ruw en woest toe en het bestuur miste de kracht om verbetering aan te brengen.

In 1617 gingen Coster en Bredero met eenigen van hun aanhang heen en stichtten een nieuwe vereniging: „De Duytsche Academie”. Zij kozen dien naam, omdat het niet alleen hun doel was, drama's op te voeren en verzen te dichten, maar

waar de entree werd betaald en dat toegang gaf tot de zaal. Reeds dadelijk was de Academie een doorn in het oog van de orthodoxe dominees. Herhaaldelijk drongen zij er bij den magistraat op aan, dat de instelling gesloten zou worden. Het tooneelspelen was volgens hen noch „profijtelijk” noch „stichtelijk” en vol „ontuchtigheden”.

Niettegenstaande deze tegenwerking nam toch de belangstelling bij het publiek toe, zelfs in die mate, dat het gebouw te klein werd. Men wilde nu het houten gebouw afbreken en vervangen door een steenen gebouw van iets grooteren omvang. De beroemde Jacob van Campen maakte de plannen en 2 April 1637 werd met den bouw aangevangen. Op Zondag 3 Januari 1638 kon de schouwburg worden geopend met de opvoering van de Gijsbrecht van Amstel. De groote hardstenen poort was van de Dorische orde boven welke waren uitgebeiteld in een frontespies het woord schouwburg en daaronder het versje van Vondel:

De wereld is een speeltooneel.
Elck speelt zijn rol en krijgt zijn deel.

Tegenover de ingangspoort was een galerij met een deur in het midden, aan den linkerkant geflankeerd door een paneel, waarop het versje van Vondel stond:

Waarschouwing
Geen kint den Schouwburgh lastig zij
Tobackpijp, bierkan, snoepery
Noch geenerlei baldadigheid
Wie anders doet, wort uitgeleit.

Naast de zaal was een tuin, die misschien bij mooi weer gedurende de pauzes als foyer diende. Evenals de Rederijderskamers van 1581—1609, gaven thans de regenten of de tooneelspelers nieuwjaarsliedjes uit, die dan op het tooneel werden gezongen.

In het voorjaar van 1655 trad voor het eerst een tooneelspeelster n.l. Ariana Noozeman in den Amsterdamschen Schouwburg op. Voor dien tijd werden ook de vrouwenrollen door mannen gespeeld. Het speelloon was „f 4.50 met de kleeven”, hetgeen beteekende dat de speelster zelf voor haar costumes moest zorgen.

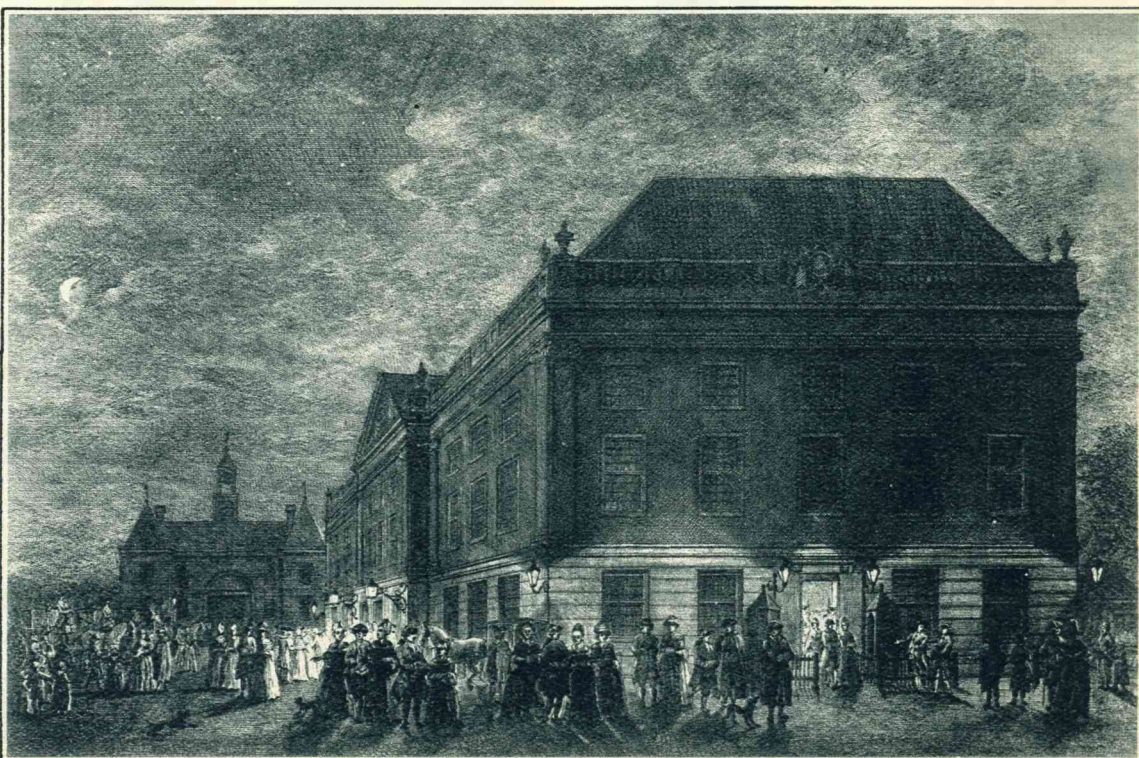
In 1664 werd weder een stuk van den tuin bij den Schouwburg getrokken en werd de heele schouwburg verbouwd. Om de tooneelspelers gedurende den verbouw niet broodeloos te doen zijn, werd hun door de burgemeesters en de regenten der beide godshuizen toegestaan voorstellingen te geven in een huis op het Droogdok, dat tijdelijk als schouwburgzaal werd ingericht. Op 26 Mei 1665 werd de verbouwde schouwburg geopend. De vreugde over het mooie nieuwe gebouw en het schitterend decoratief zou niet van langen duur zijn, want 22 Juni van datzelfde jaar werd de schouwburg door de burgemeesters gesloten. Eerst 8 Februari 1666 werd de schouw-

Nadat de schouwburg op de Keizergracht door brand was verwoest, werd op het Leidscheplein een houten gebouw opgetrokken, dat door de Amsterdammers nooit anders genoemd werd dan „de houten kast”. Tot 1874 mochten de Amsterdammers zich in het bezit van deze noodwoning voor de Tooneelkunst verheugen. Toen verrees op dezelfde plek de steenen schouwburg van Springer, die na zestien jaren eveneens een proef der vlammen werd.

„De houten kast” bij avond. Het uitgaan van den schouwburg op het einde der 18e eeuw. Op den achtergrond de Leidsche Poort.

ook om, in navolging van academies in vele Italiaansche steden, voordrachten in de landstaal te houden. De voordrachten zouden gehouden worden over wiskunde, hebreuwsch, geschiedenis en Grieksche wijsbegeerte. Coster's Academie als wetenschappelijk instituut is een mislukking geworden; dit was niet het geval met den schouwburg. Hoewel op bescheiden voet aangevangen, was het in ieder geval een gebouw, waar voorstellingen konden worden gegeven. Op Coster's naam werd 21 Juli 1617 n.l. een erf gekocht aan de westzijde van de Keizersgracht tusschen de Beeren- en de Runstraat. Reeds 1 Augustus 1617 werd de eerste steen gelegd. Het gebouw zelf was van de straat gescheiden door twee huizen, die zeer ondiep waren; naast die huizen was een muur met een poort, die toegang gaf tot een plaatsje. Recht tegenover de poort was een gebouwtje,

burg op verzoek van de regenten der beide godshuizen geopend.

Aanvankelijk was het gewoonte, dat een dichter, die zijn werk afstond om te worden opgevoerd, geen honorarium ontving, doch voor zijn leven vrijen toegang tot den schouwburg kreeg. Eerst later werd bepaald, dat de tooneelschrijvers een belooning zouden krijgen.

In 1707 werd voor het eerst na de gebruikelijke opvoeringen van Gijsbrecht van Amstel in begin Januari, Kloris en Roosje als nastukje opgevoerd. Langzamerhand was het tooneelspelen een vak geworden, in tegenstelling met vroeger, toen de spelers tevens een ander vak beoefenden. Zoo was Punt een bekend graveur, Duim, Helders en Knuem waren boekverkoopers, Spatzier heeft in den tijd, dat de schouwburg door bijzondere omstandigheden gesloten was, den kost verdiend als schoenmaker en solliciteerde zelfs later naar een kostersplaats in Noord-Holland.

Op 11 Mei 1772 tijdens de opvoering van „De qualijk bewaarde dogter” ontstond brand op het tooneel. Spoedig vloog een der voorste schermen in brand. Het voorscherm viel met een geweldig geraas naar beneden en kort daarna viel een der vijf kronen dreunend in den „Bak”. Een razende angst maakte zich van de toeschouwers meester en er ontstond een ontzettend gedrang naar de uitgangen. De brand greep met woeste kracht om zich heen; binnen een half uur sloegen de vlammen reeds hoog boven het dak uit. Enkele huizen in de Runstraat werden aangetast. Door den gloed kon men het aan den overkant van de Keizersgracht niet uithouden en zelfs aan den Overtoom vielen brandende stukken doek neer. Tot in den Haag, Utrecht en op Texel zag men den vuurgloed. Veertig spuiten trachtten den brand te blussen. Eerst tegen middernacht was men den brand meester. Bij het opruimen van het puin werden vele lijken gevonden van hen, die den uitgang niet hadden kunnen bereiken.

Met machtiging van den magistraat werd het erf van den schouwburg door de regenten der beide godshuizen geveild en bracht f 27.500 op. Op dit terrein is later het Rooms-Katholieke

Oude-armenkantoor verzezen, waarin nog vele herinneringen aan den schouwburg bewaard zijn gebleven.

De brand van den schouwburg en de dood van zoovele menschen bij deze ramp maakten een geweldigen indruk. Men besloot, teneinde de voorstellingen te kunnen voortzetten, op het Leidscheplein een houten loods te bouwen. Den 19den April 1773 werd de eerste spa in den grond gestoken. Het gebouw werd opgetrokken volgens de plannen van J. E. de Witte, directeur der Stadswerken. Om het gedruisch van het drukke verkeer op het plein niet naar binnen te laten doordringen, besloot men een dubbelen muur te maken, met zaagsel opgevuld. Het behoeft niet betoogd dat dit zaagsel de brandbaarheid van het houten gebouw aanzienlijk verhoogde. De schouwburg was 45½ meter breed, 22 3/4 meter diep en 11 meter hoog. De bak was 17 meter diep, bijna 15 meter breed, had 18 banken en kon 330 menschen bevatten. Bij het binnengaan kwam men eerst in het voorportaal, waar een trap naar het tooneel voerde. Aan den rechterkant was de toegang naar de balcon, den bak, kasteleinswoning en de fraai versierde regentenkamer. Aan de oostzijde van het gebouw was de toegang naar de twaalf- en de zesstuiversplaatsen. Het tooneel was 77 voet lang, 75 voet breed en 60 voet diep. De stadsbeeldhouwer A. Ziesenis vervaardigde het beeldwerk, dat binnen en buiten den schouwburg was aangebracht.

De omwenteling van 1795 maakte de inrichting eerst volledig stadsschouwburg, doordat het stadsbestuur de rechten der beide weeshuizen op een deel der opbrengst voor vervallen verklaarde. Practisch beteekende dit niet zoo heel veel, want tusschen 1774 en 1793 waren er niet alleen geen baten geweest, maar had de stad meer dan f 280.000 op den schouwburg moeten toelleggen.

In 1807 kwam in den naam van den schouwburg weer een nieuwe wijziging. Op last van koning Lodewijk werd het nu de Koninklijke Hollandsche Schouwburg en de tooneelisten werden tot Koninklijke Hoftoneelspelers verheven. Met dit al hield het jaarlijksche deficit aan en werd in

1811 besloten tot verpachting van den schouwburg. „Ter handhaving van een beteren smaak” ging in 1820 het beheer weder aan de stad over. Het optreden der nieuwe stadscommissarissen van 1820 gaf reeds in 1824 een afspiegeling van het groeiende verval. Bijzonder royaal werd met de financiën omgesprongen, waardoor de stad jaarlijks groote bedragen moest bijpassen. Omstreeks 1840 bedroegen de jaarlijksche tekorten van f 80.000 tot f 85.000. In laatstgenoemd jaar legden de commissarissen hun betrekking neer en kwam het beheer aan zeven tooneelisten zoodat de schouwburg ten tweeden male een particuliere onderneming werd.

Met het beheer ging het al slechter en slechter. De provincie trok in 1866 haar subsidie in, hetgeen in 1867 eveneens door de gemeente werd gedaan. De concessie werd ten slotte ingetrokken en de Gemeenteraad besloot in 1872 onder burgemeester Den Tex den Schouwburg te verbouwen. Het was juist een eeuw na den brand. Eindelijk zou de houten loods dus definitief worden vervangen. Volgens de ontwerpen van B. de Greef en W. Springer zouden de kosten een kwart miljoen bedragen. Het Gemeentebestuur wilde die zware uitgaven zoo spoedig mogelijk gedekt zien en besloot den schouwburg aan den meestbiedende te verpachten.

Het nieuwe gebouw werd opgeleverd midden in het seizoen, n.l. op 2 Februari 1874. Er vond een feestelijke opening plaats, waarvoor W. N. Peijpers een rijmelarij had gemaakt, getiteld Amstels Schouwtooneel.

Het voor die dagen moderne gebouw heeft het niet zoo lang als zijn houten voorganger uitgehouden. Het viel reeds op 20 Februari 1890 aan de vlammen ten prooi.

Onmiddellijk werd een Comité gevormd, tot wederopbouw van den Stadsschouwburg. Hierin hadden zitting de heeren: Baron G. A. Tindal, M. C. van Hall, M. H. Insinger, Baron W. Roëll, A. C. Wertheim en W. F. van Leeuwen als secretaris. Dit Comité wendde zich 14 Maart 1890 tot Burgemeester en Wethouders om te komen tot oprichting van een naaml. venn. voor den bouw en de inrichting van een nieuwen schouwburg op het Leidscheplein.

Het Gemeentebestuur nam met ingenomenheid kennis van dit plan en verklaarde zich bereid mede te willen werken, om Amsterdam wederom in het bezit te stellen van een schouwburg. Daartoe werd de Stads-schouwburgmaatschappij opgericht, die een nieuwen schouwburg bouwde volgens plannen door het Gemeentebestuur goedgekeurd.

De Schouwburg kon in 1894 opnieuw geopend worden, herbouwd naar het model van het Théâtre français. Van 1894 tot 1920 is het gebouw in beheer geweest bij de Stadsschouwburgmaatschappij; daarna heeft de Gemeente zelf de exploitatie ter hand genomen.

De tegenwoordige schouwburg is dus de derde op het Leidscheplein sedert 1774. En dat deze ook ups en downs kent, weet ieder, die hem op zijn tijd bezoekt.

J. W. C. v. VOORST.

De brand van 1890, waarbij de Springer-schouwburg geheel werd verwoest.

Uw huid mag niet moe, onrein of gerimpeld zijn. U gevoelt U dan ook zelf moe, lusteloos en onzeker. Scherk Face Lotion reinigt de huid tot diep in de poriën, verwijdert meesters, prikkelt bloedsomloop en uitademing van de huid. — En paar druppels op een propje watte druppelen, het gezicht meermalen per dag, speciaal 's morgens en 's avonds licht masseerend afwrijven en Uw huid wordt zienderoogen jeugdiger en mooier.

Wie een 15 ct. postzegel stuurt aan de Firma S. Blindeman & Co., v. Boerlestraat 89, Amsterdam, ontvangt een proef. Verzoek echter nauwkeurige opgave van adres.

Scherk Face Lotion is slechts echt in origineele flacons met opschrift Scherk. Mystikum poeder, de beroemde Scherk poeder.

SCHERK
BERLIN NEW YORK WEN

Per flacon fl. 0.75, 1.20, 2.10, 4.50.

Verjongt de teint

**Scherk
Face
Lotion**

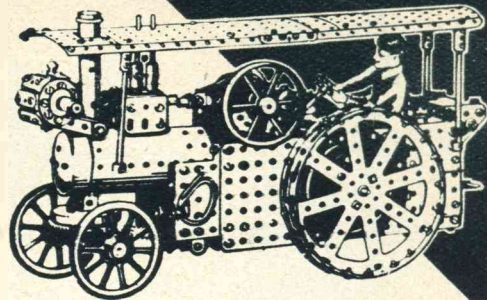
ADVERTEERT IN DIT BLAD

Voelt ge U niet wel? Denkt niet direct, dat ge ziek zijt. Wat U ontbreekt is een dagelijksch middel ter opwekking en verkwikking: ge hebt behoefte aan de origineele King-pepermunt.

**Geeft Uw
Jongen met
St. Nicolaas
een
Meccano-
Uitrusting
Cadeau!**

IN ELKEN
SPEELGOED-
WINKEL
VERKRIJG-
BAAR VAN
F. 0.75 TOT
F. 245.—

Maakt St. Nicolaas tot een gedenkwaardig feest voor Uw jongen; geeft hem een kans mee te doen aan het meest betooverende spel ter wereld. Uw jongen doorleeft nu een fase, die iedere normale jongen meemaakt. Zijn geest begint te reageren op het scheppend instinct—hij wil en moet „dingen” gaan maken. Geeft hem zijn eerste Meccano-uitrusting en laat hem beginnen met een spel, dat hem jaren van intens genot zal schenken.

Meccano-modellen zijn echte modellen van ingenieurskunst in het klein, gebouwd met werkelijke onderdelen uit de praktijk. Zelfs met de kleinere uitrustingen kunnen honderden modellen gebouwd worden.

Vraagt om dit gratis boek, vandaag nog

Uw jongen moet dit prachtige nieuwe Meccano-boek hebben. Het is prachtig gedrukt en bevat afbeeldingen en bijzonderheden van de volledige serie Meccano producten.

Ons depot voor engros zal hem een gratis exemplaar sturen in ruil voor de namen en adressen van drie van zijn vriendjes.

Voor engros:

HAUSEMANN & HÖTTE (Afd. 35)
Kromboomslot 59 — AMSTERDAM

MECCANO

MECCANO LIMITED
LIVERPOOL - ENGLAND

Scherven brengen Geluk

maar ook wel eens kleine verwondingen. Dan is het zaak deze snel en hygiënisch te verbinden, zonder de bewegingsvrijheid van het getroffen lid te beperken.

Dat krijgt U alleen gedaan met het snelverband "Elastische Hansaplast". Dit is overdwars elastisch en ontleent juist daaraan zijn waarde. Het gaaskussentje wordt door de elastische spanning in het pleisterweefsel stevig op de wond aangedrukt, zoodat het bloeden spoedig ophoudt. De elasticiteit overdwars sluit de wond rondom goed af en verleent het verband volkomen bewegingsvrijheid.

Verkrijgbaar in apotheken en
drogisterijen; reeds vanaf 15 cts.

Ergo:

Steeds en overal, thuis, bij een tocht, bij sport en spel of op Uw werk het enige overdwars elastische snelverband:

Hansaplast elastisch

HET IDEALE SNELVERBAND

De Appelhaven te Hoorn

Appelhaven te Hoorn

VROUWENLEVEN

HET VELE NIEUWE EN HET NIEUWE OUDE

Men zou bijna eerder nog kunnen zeggen wat niet dan wat wel mode is in onzen tijd, nu er niet alleen zoo vele nieuwe ontwerpen worden gelanceerd, maar ook allerlei oude modes worden opgediept en opgepoetst voor de moderne vrouw.

Er zijn weer japonnen in het empire-genre met de zeer hoog geplaatste taille; er zijn vele japonnen, waar de taillelijn op normale hoogte ligt, maar ook andere, waarbij die lijn 'n ietsje hooger gemar-

Bontgarneeringen. Wordt er op dit gebied ooit zóó veel nieuws ontworpen? En toch worden ook hierbij weer oude herinneringen opgeroepen. Zijn daar niet de bontkragen met bijbehorende mof en mutsje? Er wordt ook gelanceerd 'n kostbaar garnituur van hermelijnvelletjes, naast en over elkaar heen gelegd tot een ronden kraag met 'n franje van de zwarte staartjes, 'n paar breede manchetten, waarbij de staartjes opzij neerhangen en 'n hermelijnen mutsje — dit alles gedragen bij 'n eenvoudige, zwart fluweelen japon. Weer andere bont-ensembles bestaan uit een bolero met mof en mutsje.

Onpractische bontgarnituren zijn er natuurlijk ook. Zoo is er 'n ensemble van 'n kort jasje, 'n mof en mutsje van bruin persianer, waarvan het manteltje korte pofmouwjes heeft en 'n lagen hals. En er is 'n garnituur in wit hermelijn; 'n puntige, nauw den hals omsluitende kraag, 'n mutsje en 'n paar hoge manchetten. Dit geheel wordt gedragen bij 'n japon met pofmouwen tot aan den elleboog, zoodat tusschen mouwen en bontmanchetten 'n onbedekte elleboog te voorschijn komt.

Er is ook 'n soort namaakbont, haak- of breiwerk van wol, zooals dat eveneens in vroeger tijden wel voor de garneering van japonnen en mantels werd aangewend.

Een der fraaiste voorbeelden hiervan is wel het garnituur van de hierbijgaande afbeelding. Het is gewerkt in frotté-achtige wol, zwart en wit.

Ook mantels worden wel gegarneerd met 'n sjaalkraag van breiwerk — 'n ruitje in twee kleuren bijvoorbeeld, en wollen japonnen hebben soms een pas en lange nauwsluitende mouwen van breiwerk.

Heel eenvoudige en praktische japonnen

'n Eenvoudig japonnetje voor den winter met garneering van schuine fine opnaaisels en kristallen knopen.

'n Namaak bontgarnituur, gewerkt van zwarte en witte frotté-achtige wol.

queerd wordt. En nu pas is er weer 'n Parijsch nieuwtje: de taillelijn ter hoogte van de heupen.

Niet dat we daarmee bij het hobbezakkenmodel zijn aangeland. Zoo'n moderne japon met lage ceintuur volgt tot aan die ceintuur strak de lijnen van het lichaam. Dan volgt de verwijding voor den rok, welke in de meeste gevallen geaccentueerd wordt door 'n smalle ceintuur — liefst van kralen, wanneer het een avondjapon geldt. Soms ook wordt die lage taillelijn aangegeven door het inrimpelen van het rok-gedeelte, dat naar achteren toe schuin naar beneden loopt, terwijl daar een groote strik mede herinnert aan een mode uit vroeger tijden.

Ook de ouderwetsche ruche is weer in de gratie. In bescheiden afmeting omgeeft ze de halsopening, die soms weer vierkant is, en de bij de japon behorende pelerine. Pompeus van omvang en samengesteld uit plissés van twee kleuren zijde, dient ze als halsafsluiting en als boa tevens bij avondtoiletten. In dit genre zijn er zelfs ruches geheel uit veeren.

De mouwen van onze moderne japonnen en mantels zijn op zichzelf 'n studie waard. Ieder genre is vertegenwoordigd. Het korte pofmouwje en de wijde vleugelmouwjes, welke soms door laiton worden opgehouden, zoodat ze aan vlinders doen denken, zijn er voor de avondtoiletten. Wijde ballonmouwen en korte pofmouwjes boven lange, nauwsluitende mouwen zijn nog altijd zeer gewild, niet minder dan de „étagemouwen", waarvan het bovengedeelte in over elkaar vallende strooken uitwaaiert boven de nauwsluitende manchetten.

van wollen stof werden er voor dezen winter ontworpen. Het keurige japonnetje van onze afbeelding, eenigszins gedrapeerd bij de taille, heeft als eenige garneering 'n paar smalle schuine opnaaisels en kristallen knopen. De japon sluit tamelijk hoog aan den hals. Andere nieuwe modellen hebben hier bovendien nog 'n opstaanden boord, ongeveer 2 c.M. breed, die den hals niet vast omsluit, maar die eenigszins ruim eromheen ligt.

De hier afgebeelde japon is een model van Zimmermann.

De mantel op bijgaande foto vertoont een der vele nieuwe bontgarneeringen, terwijl ook de mouw een der vele nieuwe modellen vertegenwoordigt.

PAULA DEROSE.

Wintermantel met een der vele nieuwe bontgarneeringen van persianer en met een der vele nieuwe mouwmodellen.

EEN WELGEKOZEN GESCHENK

is elk artikel uit de uitgebreide Boldoot Sint Nicolaas-collectie! Boldoot Eau de Cologne, geurig, opwekkend, verkwikkend, fris - en dan in de smaakvolste verpakkingen - is altijd en bij ieder ten zeerste welkom.

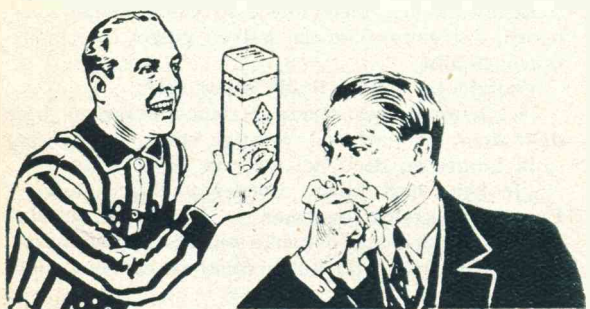
Halve kropflacon... Imperiale f1.30
Heele kropflacon... Imperiale - 2.30
Monopole flacon... Imperiale - 3.30
Halve kropfl. (sproeis.) Veritable - 0.80
Heele kropfl. (sproeis.) Veritable - 1.30
Monopole fl. (sproeis.) Veritable - 1.90
Luxe étui's met Eau de Cologne en Zeep
Imperiale flacon met 1 st. zeep f1.65
Veritable flacon met 1 st. zeep - 1.-
Imperiale flacon met 2 st. zeep - 2.-
Veritable flacon met 2 st. zeep - 1.25

Dit jaar is de Boldoot-collectie wel buitengewoon geslaagd.

Sint Nicolaas heeft gezorgd voor aardige, moderne étui's - met keurige flacons en de fijnste toiletzeep - in verschillende modellen en kleuren naar ieders smaak en binnen het bereik van ieders beurs.

Een Welkom Geschenk

Eau de Cologne Boldoot

Zoo'n droge Kuch

Zoo'n blaffende, doffe, pijnlijke hoest, die Uw borst verscheurt en U niet alleen overdag, maar vooral s nachts zoo kwelt, wordt veroorzaakt door slijm, die zich heeft vastgezet en niet los wil komen.

Die raakt Gij binnen 24 uur kwijt, als Ge Akker's Abdijsiroop neemt. Abdijsiroop woelt die slijm los en Ge bevrijdt Uw luchtpijpen van ziektekiemen.

Abdijsiroop bestrijdt met kracht de gevolgen van gevatte koude, voorkomt ernstiger aandoeningen, zuivert zonder inspanning en zonder vancenrijtende pijn of kramp Uw zieke ademhalingsorganen. - Zet nog heden de eerste stap op den weg naar beterschap. Neem bij:

Hoest-Griep-Bronchitis-Asthma

Overal verkrijgbaar

Thans f1.00 per koker
f1.50 en f2.75

Voor
onderweg

Men is er in gestaad Abdijsiroop te „stollen“ met behoud van alle genezende bestanddeelen, dus gebruik nu buitenshuis de nieuwe

35 ct. en 60 ct. per doos

ABDIJSIROOP-
BONBONS

Moeder!

U kunt met die kindervoetjes
niet voorzichtig genoeg zijn ★

Kindervoeten hebben steun nodig. Maar den **JUISTEN** steun. Dit kan niet verkregen worden door een eenvoudig steunzooltje. Daarom moet U het verschil weten tusschen een z.g. steunschoentje en de echte Preventor-schoenen. Preventor! De schoenen met een orthopaedisch juiste welving, waardoor de kindervoet steun krijgt overal waar dit nodig is. Met een korte hielpartij, waardoor het voetje in den juiste stand wordt gehouden. Met een ruime voorpartij, waardoor de voorvoet gelegenheid krijgt zich gezond te ontwikkelen. Preventor-schoenen kunnen door een vernuftige vinding $3/4$ maat vergroot worden, wanneer ze voor de snel groeiende voeten te klein zijn geworden. Bovendien: sterk, prachtig van model en niet duurder dan gewone schoenen.

Vraagt bij aankoop van „Preventor“-schoenen om onzen „Surprise-Bon“ en St. Nicolaas zorgt op 5 Dec. voor een degelijke kinderverrassing.

Preventor

DE JUISTE SCHOEN VOOR GROEIENDE VOETEN

N.V. WOTANA SCHOENFABRIEK - NIJMEGEN

Preventor schoenen zijn verkrijgbaar bij:

N.V. Oudkerks Schoenhandel, Kinkerstraat 307-309
Firma v. Dekkens, Schoenhandel,
Commelinstraat 72 en Tsaar Peterstr. 9
Firma A. Vos, Haarlemmerdijk 182
Firma J. Bos, Landbouwstraat 55
Firma A. Piller, Javastraat 17

Firma A. H. Os, Witte de Withstraat 68
Firma A. Wiegel, Middenweg
Firma P. v. d. Hulst, Jacob van Lennepstraat 30
Firma J. G. Peeters, Maasstraat 69
Firma A. de Lange, Utrechtschestraat 127

EEN AANHOUDER WINT

GEREGELD
ADVERTEEREN
IS... WINNEN

Levensverzekering-Mij. „HAARLEM“
Haarlem - Wilsonsplein 11 - Opgericht 1873

Sluit alle soorten Levens-, Pensioen-
en Volksverzekeringen

VAN RIJN'S
Utrecht De Beste MOSTERD

Een kostbaar bezit

is een doos of tube „Zij“-crème. Zij beschermt Uw gelaat even afdoende tegen guur herfstweer of felle winterkou als een warme bontmantel het Uw lichaam doet.

Doozen van 20-30-60 ct.
Tuben van 30-45-75 ct.

De Godin der duizend Katten

Nymet Teridek schudde vluchtig haar hoofd.
„Hoe zou ik — ”
Ze haalde haar schouders op en sloeg met een klein zilveren hamertje tegen een bronzen plaat.

„Vraag eens, of men in de omgeving van het huis gisterennacht een dame gezien heeft,” beval ze aan den binnenkomenden knecht.

„In den laatsten tijd zijn zoo veel ongelukken voorgekomen,” zei ze met lichte deelneming. „Ik hoop, dat de dame niets ernstigs is overkomen.”

Er volgde een pauze van verlegen zwijgen.

Toen kwam de bediende trug.

„Niets?”

Niemand had iets gezien.

„Goed. U hoort het, heeren — het spijt mij zeer — ”

Buigingen. We gingen heen.

„Meer kunnen we hier niet doen,” zeide Mustapha Zagal. „Nu moet er gerechercheerd worden naar het pak, dat gisteren in de Scharia Lucetti afgegeven werd.”

Hij nam afscheid.

Wij keerden naar de stad terug.

„Hé, Kelad, of hoe heet je ook weer?”

„Effendi?”

„Geloof je, dat deze — deze dame juffrouw Hilgen op haar geweten heeft?”

Timskjöld's gezicht zag er bepaald oud uit. Grauw. Ingevallen.

„Dat weet ik niet, Effendi. Maar ik geloof in elk geval, dat ze nog leeft.”

„Waarom — waarom geloof je dat?”

„Om vele redenen, Effendi.”

„Je bent een goeie kerel,” zei de Zweed schor, en draaide zijn hoofd om, opdat de inboorling naast hem niet zou zien, dat zijn oogen vochtig waren.

De gedachte, die mij niet had laten inslapen, nam steeds tastbaarder vormen aan.

Zij werd tot een dicht ondoordringbaar net van gegevens, conclusies en denkbeelden, waar ik me volkomen in wikkeld.

Het was niet heel gemakkelijk om achter het adres van de oude M'wena te komen.

Maar het lukte me toch en ik trof de oude heks thuis, toen ik tegen twaalf uur haar opzocht.

„Salaam aaleikum — ik heb veel van je gehoord!” De oude hurkte op de vastgestampte aarde, die den vloer van haar woning vormde.

Aan den eenen muur hingen een paar wonderlijke instrumenten, waarvan het doel me onbekend was.

Een paar smerige matten uit stroo, een afschuwelijk ruikende ketel met kruiden en de onvermijdelijke opgezette dieren vormden het meubilair.

Geen vorstelijke omgeving en geen gunstig teeken voor de bekwaamheid in zaken van de eigenares.

Maar daar kan men zich zeer in vergissen. In het Oosten nog meer dan ergens anders.

Welstand, zelfs rijkdom verbergt zich hier soms op bepaald groteske manier.

Ik heb Armeniërs en Grieken, maar ook Egyptenaren gekend, wier vermogen verscheidene honderdduizenden ponden bedroeg. Op hun zakenreizen gingen ze steeds als tusschendeckpassagier en hun kleeding was versteld en van slechte stof. Alles is overgroot, in den superlatief in het Oosten.

Ook de gierigheid en hebzucht.

Als een vrouw zooals Nymet Teridek zoo onder den invloed van de Soedannegerin stond, dan veronderstelde dit een geweldige reputatie van

DOOR
LUDWIG VON WOHL

de oude vrouw. En dan kon het aan geld niet mankeeren.

Misschien had ze er gemakkelijk een eleganten auto op na kunnen houden, personeel, een huis — dit oude monster met druipooogen, de huidplooi als mond en den kalen, perkamentkleurigen schedel. „Tsar” is altijd een goed zaakje en bijna heelemaal zonder risico. Als een Egyptische zich niet goed voelt, streeft naar de vervulling van den een of anderen wensch... altijd is het 't eerste: dat ze een „medicijnvrouw” laat halen — meestal een Soedaneesche, die de Djinors, de meest-booze geesten bezweren kan.

Uit den Koran, de overlevering, bijgeloof en oude negergeschiedenissen over toovenarij wordt zoo een hutspot gemaakt.

En de negerin uit den Soedan laat de dame „Tsar” houden — zij komt met haar muzikale begeleidsters in het huis, zingt de ceremonieele gezangen, offert, naar gelang van den rijkdom der betreffende dame, schapen, merries, kameelen.

En de meesteres van het huis maakt uit die bezweringstoovenarij een feest voor zich en haar vriendinnen, die, wanneer ze door het offerbloed der geslachte dieren getroffen worden, onder de verschrikkelijke muziek en de bezweringen van de oude in een hysterischen toestand geraken, waarin ze zich dikwijls verbeelden, dat ze weer teruggeplaatst zijn in het leven, dat ze voor haar tegenwoordigen vorm geleid zouden hebben. Reusachtige sommen worden soms bij zulk een „Tsar”-offer opgemaakt — voor kort verwekte een geval groot opzien. Een elegante en hooggeplaatste dame van de wereld van Caïro verloor met „Tsar” langzamerhand haar heele vermogen.

Aan dat alles dacht ik, toen ik de oude M'wena begroette. En aan meer dan dat.

„Je hebt veel van mij gehoord?” vroeg ze. „Dat geloof ik. De menschen komen van ver om mij te zien en te spreken. Waar kom jij vandaan?”

„Uit Magkreb. Ik ben thuis in het Rif,” (een deel van Marokko).

„Een Rifi? De Rifi's zijn ernstige mannen. Ze vragen niet veel en bekommeren zich alleen om hun eigen aangelegenheden. Ik kan niet geloovent, dat je een Rifi bent.”

„Wat gaat het jou aan, waar ik vandaan kom en wat ik ben. Ik kom niet, opdat jij me vragen zoudt stellen, maar om jou vragen te stellen.”

Ze uitte een schorren lach.

„M'wena antwoordt niet aan iedereen!”

Ik overlegde. Geld zou misschien haar tong losmaken. Maar dan kon men nooit weten, of men niet bedrogen werd. Het liegen was immers het beroep van die oude vrouwen. Ik besloot, Kelad ben Shorak op te geven en over te gaan tot den regelrechten aanval met volle trom.

„Je zult me wel antwoorden,” zei ik en bo g ver naar voren. „En ik zal je betalen. Misschien met piasters — misschien ook met iets anders. We zullen zien. Waarheen werd het meisje gebracht, dat gisterennacht toen je in 't huis van Mahmoed Bey „Tsar” hield, door jullie werd gevangen genomen?”

Langzaam hief de oude haar hoofd op. Haar gezicht vertoonde een uitdrukking van wreede, koude boosaardigheid.

„De oogen worden zwakker, als men zoo oud wordt als ik,” zei ze zachtjes. „En het gehoor ook. Maar scherp blijft, scherper nog wordt de reuk. Ook jij stond gisteren achter het traliwerk — jij, man uit het Rif, hahaha — uit het Rif. En nog een, nog een — was hij ook uit het Rif? Het moet een wonderlijk land wezen — donkere en lichte menschen groeien daar. Wanneer is het ooit vernomen, dat dadels en vijgen aan één boom rijp worden?”

„Allah is groot en brengt iederen dag nieuwe wonderen te weeg,” zei ik tamelijk droog. „Wat kan ons het Rif schelen. Ik heb een vraag aan je gesteld en wacht op antwoord.”

„M'wena antwoordt niet aan iedereen.”

„Goed — dan zal ik verder vragen. Wie heeft je opdracht gegeven, om van Nymet Teridek een menschenoffer te vragen?”

Er veranderde geen trek op het gezicht van de oude.

Alleen haar hand, een bruine, rimpelige, klauwachtige hand vol spleten tastte als toevallig achter zich.

„Doe je hand naar voren, jij, moeder van den duivel en alle booze Djinors,” zei ik kalm. „Als je zoo goed kunt ruiken — hoe ruik je dan niet, dat ik allang mijn hand aan een wapen heb en dat je een kogel in je hersens hebt, als je een beweging maakt, die me niet bevalt?” Ze bracht langzaam haar hand weer naar voren — leeg. Ik spande den haan van mijn revolver en tastte met de andere hand langs haar kleeren.

Er kwam een klein mesje in een scheede van hoorn, dat nauwelijks een halven vinger lang was, te voorschijn.

Voorzichtig schoof ik de schee eraf.

Het lemmet was scherp geslepen maar als bedekt door bruinachtige, roestige stof.

Ik knikte en deed het weer in de scheede.

„Je bent heel knap, moeder van den duivel. Een klein krabje daarmee — en de geleerdste dokters zouden een beroerte bij me hebben vastgesteld. Je bent heel knap. Maar ik ben ook niet dom.”

Haar oogen waren star, zonder uitdrukking op mij gericht.

Zij zat volkomen roerloos.

„Op mijn vraag heb je me dus nog geen antwoord gegeven,” zeide ik en liet het vergiftigde mes in den zak van mijn kaftan verdwijnen. „Daarbij komt nog, dat ik heel goed weet, waarom het menschenoffer noodig is — het is te lang geleden, dat de Meesteres der heilige dieren een offer ontvangen heeft — is het niet zoo?”

Dit keer kreeg ze toch een schok en haar koude, boosaardige oogen vlamden.

„Aha — nu krijg je een schok — ja — wij weten, wij weten meer dan menigeen denkt. Mahmoed Bey — en de Meesteres der heilige dieren — wie zou dat hebben kunnen denken!”

Ik vernam een zacht gekreun.

Het bovenlichaam van de oude begon zachtjes heen en weer te bewegen. En toen voelde ik, met lichten schrik, hoe een vreeselijke, als electrisch geladen stroom van wilskracht over mij heensloeg. Ik wilde opstaan — mijn knieën waren slap en als verlamd — ze spanden zich niet, ze droegen mij niet.

„Sta op, sta op, dat is een gevaar,” zoo uitte de wil zijn alarmkreet.

Maar zijn onderdanen, de zenuwen, zwabberden dronken heen en weer, ze hadden alle houvast verloren en voelden zich zinneloos vrolijk als na het genot van wijn.

„Zij, die weten, zijn bondgenooten,” zei een stem, die van de maan scheen te komen en pijnlijk op mijn schedeldak neersloeg.

„— of... ze zijn dood. Geef me het mes.”

„Ze moet het mes hebben!” schreeuwden de zenuwen vol dienstijver tegen den wil. „Ze heeft het mes nodig. Het is haar mes.”

De wil verzette zich als een woest geworden paard. „Ze krijgt het mes niet!” schreeuwde hij bazig. „Hier heb ik te bevelen!” Maar de zenuwen schreeuwden tegen hem in en in een stroom van zweet begon de wil week te worden. Twijfelend, met tegenzin, gaf hij een bevel aan het pijnlijke ruggemerg, dat gaf het bevel door, spiergroepen kwamen in beweging. Bruinachtig-vuil kwam het vergiftigde lemmet uit de hoornen scheede.

Maar het gezicht daarvan wekte een dommelende trage herinnering en die op haar beurt het vlugste van al de vele vermogens, die in den mensch wonen... den drang tot zelfbehoud. Bliksemsnel vlogen zijn bevelen langs de zenuwkabels — voor de algemeene mobilisatie. En met een krachtigen sprong wierp zich het heele lichaam, dit wonderbare product, bestaande uit hersens, vezels, zenuwen, spieren, beenderen en vleesch achteruit... het fragment van een seconde eer de bruine rimpelige vingers mij het slangenvergif in 't bloed konden laten stroomen. Mijn revolver flikkerde.

Uit de wegebbende onderworpenheid begon er woede in mij te gloeien.

„Vervloekt, ellendig creatuur — geen beweging of ik schiet een gat in je!”

Ik schold als een waterval — de opwindende ontladde zich zoo in een wilde uitbarsting.

„Ik weet genoeg, om af te rekenen met jou en je bende — reken daar maar op! Ik heb in mijn leven nog andere mensen ontmoet, honderd keer machtiger en gevaarlijker, al waren ze niet zoo walglijk en vergiftigd als jij. Waar zijn ze nu, jij moeder van slechtheid en moord? Vraag het aan de wormen, ze zullen het je zeggen, en zeker versta je hun taal, ze hooren immers tot je soort. Als het meisje ook maar het geringste gedaan wordt, hoor je — ellendig schepsel — het geringste, dan hang jij en ook de schoone Nymet Teridek, en misschien ook nog meer anderen.”

Met drie passen was ik uit het huis, ik liep daarbij achteruit en op straat bleef ik nog lang halfsluud in 't Arabisch en Duitsch door elkaar vloeken en schelden.

Het was misschien niet zeer smaakvol, wat ik tegen het oude monster gezegd had, maar dat was me in de opwindende over dezen achterbaksch hypnotischen aanslag volkomen onverschillig. Zoodra ik eenigermate mijn zelfbeheersching herkegen had, trok ik de slotsom uit mijn „gesprek”. Ik was van nu af geen minuut meer mijn leven zeker — op deze manier kon ik mijn onderzoekingen niet vervolgen.

Kelad ben Shorak moest verdwijnen!

VII. KELAD BEN SHORAK VERANDERT VAN RAS

Ik reed met een autobus tot aan het station en liep daarna tamelijk haastig en telkens omkijkend door de Nubar-Pasha-sstraat.

Tot aan het Victoria & New-Khedivial-Hotel, waar ik de hal binnenging. Twee of drie minuten hing ik daar rond en nam allen zorgvuldig op, die binnen kwamen.

Daar was niemand bij, die me opviel.

Toeristen, meestal van onmiskenbaar Duitsche afkomst — de Duitschers vormden een groot percentage van het New-Khedivial-stampublik. Een paar Engelschen met hun dames, twee gidsen, die ik kende en die voor het hotel op buit loerden. Op 't oogenblik werd ik nog niet gevolgd.

Dus vlug.

Ik ging op den gérant af, een buitengewoon beleefd heerschap, dat bij het tiende woord, dat ik zeide, reuzen-groote oogen opzette.

Hij hoorde me aan tot ik was uitgesproken en wenkte me daarna om hem te volgen. Wij gingen met de lift naar de tweede verdieping, waar hij een kamer openmaakte en me de sleutels gaf.

Stroomend water!

Zeep en handdoeken!

Drie passen over de gang een blanke, glimmende badkamer met douche... gewoonweg ondenkbaar heerlijk! Iedere reiziger kent het vreeselijke gevoel van vuil te zijn, als hij gedwongen was een of zelfs twee nachten in zijn kleeven te slapen. Hij weet

De sphinx van Gisch met de pyramide van Chefren.

ook, hoe verrukkelijk het dan is in 'n lauw-warm bad te gaan en als een soort verjongd schepsel met een nieuwe huid er weer uit te komen. Kelad ben Shorak, de brave gids voor vreemdelingen, had meer dan zes maanden een enkel kleedingstuk gedragen — dezelfde fez op zijn hoofd gehad — Kelad ben Shorak had sinds zes maanden niet gebaad.

Dit was verreweg de ergste ontbering van dien aan ervaringen en belevingen zoo rijken tijd. Zes maanden lang was geparfumeerde zeep, het gevoel van schoon linnen of zijden ondergoed aan het lichaam te hebben — algemeene zindelijkheid — iets vers en onbereikbaar voor me geweest — even ver en onbereikbaar als een maaltijd aan 'n gedekte tafel of een nacht in een fatsoenlijk bed, waarin een mensch slapen kon, zonder zespotig gezelschap.

Ik wenschte den bode, die mijn koffers uit het huis van een Engelschen vriend moest halen, vleugels toe... Het duurde een half uur, toen verscheen hij. En ik vierde een bepaald ontroerend weerzien met netjes gevouwen witte zijden overhemden, met sokken, keurig gestreken boordjes, met prachtige bruine, goedgevormde boxcalfschoenen en een pak, dat niet meer als vrouwenkleeren om mijn heupen fladderde. Er was ook een badmantel bij, donkergeel was hij en heerlijk pluizig. En zeep van Atkinson, scheer-crème van Colgate, mijn goeie zachte scheerkwast, mijn Gillette — gezegende beschaving!

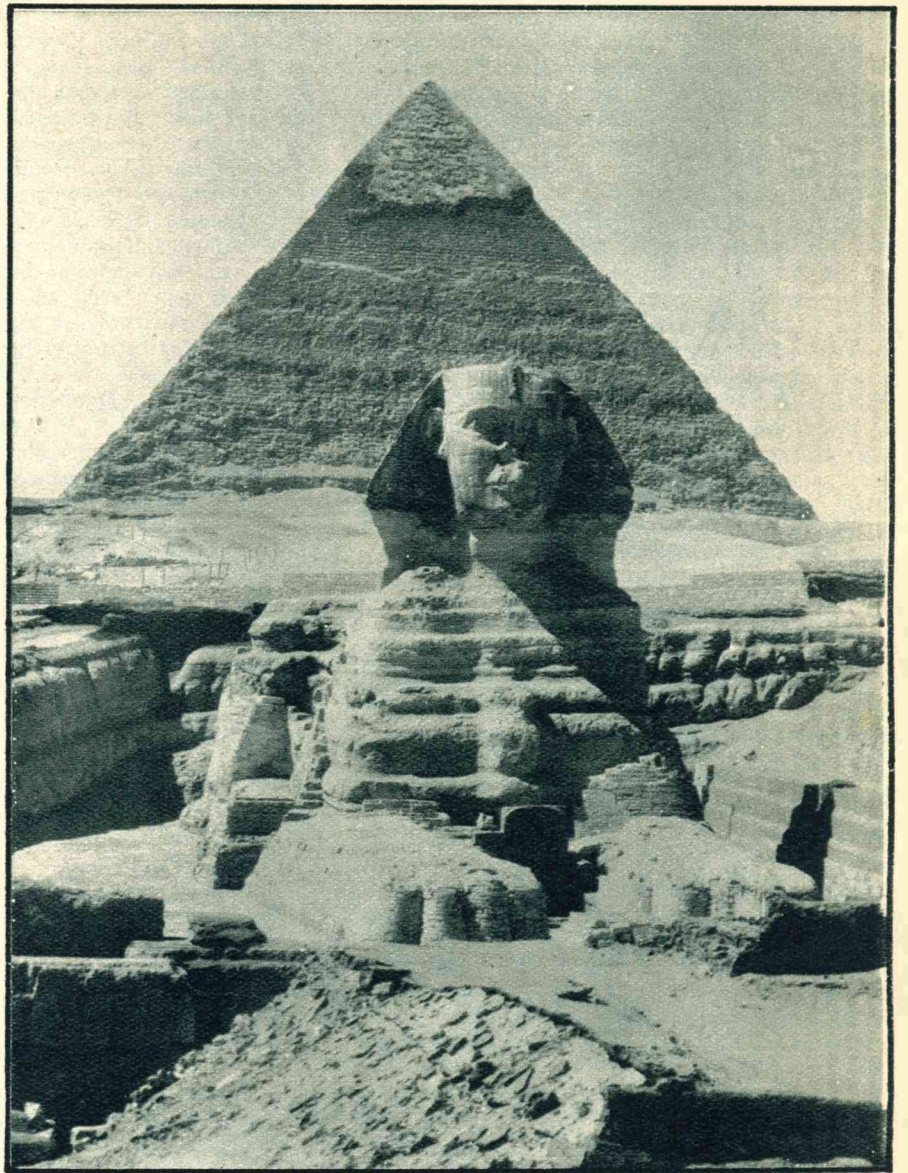
Langzaam en aandachtig genoot ik van alles en begon met het lange proces, dat ook eenige moeite kostte. Een warm bad — ik wreef me van boven tot onder met crème af — waschte terdege mijn hoofd.

Kelad ben Shorak, de Rifi, verdrong in de eerst groenachtige wateren van de getegelde badkuip, en Frank Norten, die zichzelf een half jaar niet had te zien gekregen, rees als een phoenix op uit den nu donkerbruinen stroom, die door trekken aan den ketting luid borrelend naar de onderwereld bevorderd werd. Dat was me een gevoel!

En daarna het schuim op de wangen, de stekelhuid verdwene, ik ontdekte mezelf opnieuw, sloot vriendschap met mezelf — heerlijk!

Toen ik na twee volle uren mijn kamer uitkwam, deden mijn schoenen weliswaar erge pijn aan mijn bandeloos geworden voeten en mijn leeren ceintuur knelde allervreemdste, maar toch had ik een gevoel of ik vleugels bezat en was zoo optimistisch gestemd, dat ik nu pas de beteekenis van een spreekwoord begreep, dat, zooals de meeste, al te oppervlakkig behandeld wordt: De kleeven maken den man.

Kelad ben Shorak, die van een handvol dadels, een beetje koeskoes, meelpap, en, als 't mooi was, een paar plakken kebab leefde, en bij wien het niet zoo erg mocht aankomen op een paar vlooiënbeten meer of minder, ontdekte plotseling, dat hij absoluut in het Shepherd-hotel moest lunchen en was verontwaardigd, dat het drinkwater in de

kamer niet geheel frisch en koud was geweest.

Als ik eraan dacht, dat ik dien avond in smoking onder geciviliseerde menschen zou wezen als huns gelijke, bediend zou worden in plaats van te bedienen — dat ik daarna een zacht, koel, kraakhelder bed zou vinden — een ventilator in mijn kamer — een bel voor kellner, kamermeisje en huisknecht (want in het New-Khedivial-hotel is de Duitsche wijze van bediening ingevoerd en zelfs een deel van het personeel is Duitsch) — het was als een sprookje.

Ik had een jaar lang als inboorling onder inboorlingen willen leven — eergisterenmiddag nog wilde ik alleen de herberg van Said ben Saoed met die van Moerad Ibrahim in de Chan Chalil verruilen.

Maar in den grond van mijn hart was ik de bende dankbaar, die mij gedwongen had, Kelad ben Shorak in de badkuip van het New-Khedivial-hotel te laten verdrinken. Een half jaar was ook genoeg.

Misschien zou ik het later nog eens doen. Voorloopig genoot ik met volle teugen van het wonder van een keurige plooi in een grijze flanelen broek. Tot weerziens, Kelad ben Shorak. Je was een heel fatsoenlijke kerel, je hebt een massa geleerd, dat me nu te pas komt, en hebt je rol over 't geheel vrij goed gespeeld. Het is niet jouw schuld, dat het je niet mogelijk was, juffrouw Hilgen te vinden. Dat kan alleen een Europeaan — die altijd, wanneer het nodig is, op de overheid kan steunen. 't Is toch niet zoo heel gemakkelijk een Europeaan te vermoorden — zelfs niet voor een zoo geraffineerd gezelschap als de vereerders van de „meesteres der heilige dieren”, waarover ik er tusschen twee haakjes mijn eigen gedachten op nahield.

Het is dus niet jouw schuld — beste Kelad ben Shorak. Maar omdat je niets meer kunt uitrichten, moet je verdwijnen. Dat zie je ook wel in — dus verdwijnt in vrede. Ik ging met een onbeschrijfelijk behaaglijk gevoel naar het Shepherd-hotel.

Toen ik de groote lichte eetzaal binnenkwam, had ik een oogenblik de gewaarwording, dat er direct

een kellner op me zou afkomen en me zonder opzien, maar met krachtige hand, naar buiten zou werken. En de kellner kwam ook inderdaad op me af — maar om een stoel voor me bij te schuiven, een paar denkbeeldige kruimeltjes met zijn servet van het spiegelgladde damast tafellaken te slaan en de reusachtige spijskaart vol lang ontbeerde genietingen voor me neer te leggen.

Ik verorberde een diner van zes gangen, werd gernischloos en met de voorkomende behoedzaamheid van den geroutineerden eerste-klas-kellner bediend en ging daarna naar den rooksalon, die er door zijn gekleurde ramen bijna als een moskee uitziet. Hier vond ik Wandsworth Hobbesley, een goeden bekende van de regeering, die in een druk gesprek gewikkeld was met... Habib Effendi.

„Norten, old fellow, waar kom jij vandaan? Sinds wanneer ben je dan weer in het land?”

Wandsworth Hobbesley had natuurlijk geen flauw vermoeden van het bestaan van een zekeren Kelad ben Shorak. Behalve Zijne Excellentie de Sirdar wist nauwelijks een half dozijn menschen daar iets van af.

„Ik ben vandaag aangekomen — maar wil je me niet even voorstellen?”

„Habib Effendi — mr. Norten.”

De dikke hand vol ringen van den Syriër lag in de mijne. Hij glimlachte allerbeminlijkst.

Hoe dikwijls had hij mij zonder dezen glimlach en zonder mij de hand te geven toegeroepen:

„Hé — Kelad — wees om vier uur voor het hotel.”

Ik genoot in stilte.

Maar het was bepaald een weldaad weer de hand te kunnen drukken van een man van mijn eigen ras — al was hij dan ook geen landgenoot — en al was Wandsworth Hobbesley een vrij alle-daagsch tennismannetje.

„Wat is er voor nieuws?” vroeg ik, terwijl ik aan de bar (eindelijk!) een Sherry Cobbler voor me liet klaarmaken.

„Nieuws? Mathurin heeft in Longchamps

gewonnen met twee lengtes tegen Portorose, en Juno-Scott heeft in de Albert-Hall tegen Billy Jones met punten gewonnen. Heeft mij dertig pond gekost, dat nieuws. In Wimbledon hebben de Franschen weer eens alles en iedereen verslagen, die een racket in de hand kan houden — we zijn vreeselijk achteruitgegaan in tennis, Norten! Het scheelde niet veel of ook de Japanners hadden ons op den kop gegeven! Ik had nog gedacht dat die Japannertjes heelemaal geen kans hadden — hun beenen zijn immers maar half zoo lang als men van een gewoon mensch verlangen kan! Maar zij liepen erop als struisvogels!”

„Zoo,” onderbrak ik zijn sportieven woordensroom. „Maar wat is er hier in 't oude land voor nieuws?”

Wandsworth Hobbesley schudde met zijn hoofd.

„Hier! Alsof er hier ooit nieuws zou zijn! Het seizoen is toch ongeveer voorbij. Lady Diana heeft zich met den zeer eerbiedwaardigen David Ascott verloofd — dat nieuws is trouwens al tien dagen oud — anders nog iets? Dat generaal Alloway bij polo zijn arm gebroken heeft is ook al bijna niet meer waar. Maar wacht — daar had ik bijna het nieuwste nieuwtje vergeten! Een jongedame, die hier in 't hotel woont, is verdwenen. Habib Effendi heeft haar hier het laatst gezien. Ze zeggen, dat hij daarom zal aangehouden worden, verdacht van moord. Nietwaar, Habib Effendi?”

Hobbesley schudde van het lachen.

De Syriër beet op zijn lippen en was merkbaar een beetje verlegen, en dat verhoogde Hobbesley's vrolijkheid nog meer.

Zijn kleine oogjes met lichte wimpers verdwenen onder een netwerk van rimpels en rimpeltjes.

„Ze zullen hem bepaald ophangen,” hinnikte hij vol pret. „En hij heeft het ook rijkelijk verdiend, die misdadiger.”

„Ik heb, eerlijk gezegd, niet zoo'n gevaarlijken indruk van u,” zei ik met een beleefden glimlach.

„Ik geloof, dat je weer eens schromelijk overdrijft, Hobbesley!”

„Zeer juist,” zeide Habib Effendi. „Ik dank u voor uw goede opinie. Als u 't goed vindt zal ik u vertellen, wat er is gebeurd.”

„Als het ook maar eenigszins pijnlijk voor u is, Effendi, zou ik niet graag willen, dat...”

„Maar hoegenaamd niet, mr. Norten. Ik ontving voor ongeveer acht dagen een brief van een van mijn oudste en beste zaken vrienden, Gustaaf Timskjöld in Stockholm. Hij wilde zijn zoon een beetje op reis sturen, hem de wereld laten zien en kennen, en zoo voort. Mijnheer Timskjöld junior kwam aan en wilde zoo gauw mogelijk alles zien, wat er in Egypte nog voor zeldzaams, geheimzinnigs is. Ik deed, wat ik kon, om hem verschillende dingen te laten zien, maar niets vond hij opwindend genoeg. Toen was ik er achter gekomen, dat er in het huis van een Bey een „Tsar” was. U zult niet weten, wat dat is...”

„O, jawel,” zei ik beminlijk. „Duitschland heeft steeds bijzonder veel belang gesteld in Egypte en zijn eigenaardigheden. Een professor aan de universiteit van Bonn heeft zelfs een verzameling van de oude „Tsar”-gezangen uitgegeven.”

Hobbesley's handen gingen omhoog.

„Ontzettend — die dorst naar wetenschap. Jullie bent toch het nieuwsgierigste en grondigste volk, dat men zich kan voorstellen.”

„Heel merkwaardig,” zei de Syriër. „En daarbij hebben toch maar heel weinig mannen ooit „Tsar” te zien gekregen. Ik was erg blij, toen ik deze goede gelegenheid voor mijnheer Timskjöld gevonden had en gaf hem een betrouwbaren gids mee voor geval er zich 't een of ander incident zou voordoen. Zooiets kan men immers nooit weten en Timskjöld heeft nogal een heftig temperament. Ik had hem er van te voren op gewezen, dat het niet ongevaarlijk was en dat hij zich goed moest beheerschen en heel voorzichtig moest zijn. Dat beloofde hij mij ook.” (Wordt voortgezet)

De pyramide van Cheops, het grootste der oud-Egyptische grafteekens, gezien uit het dorp Mena, met een door den Nijl gevormden poel op den voorgrond.

Verstopping? Vuile maag misschien? Als niets meer baat, helpt

Istizin

Istizin-Tabletten, het zachte, aangename laxermiddel.
Bij apothekers en drogisten verkrijgbaar.

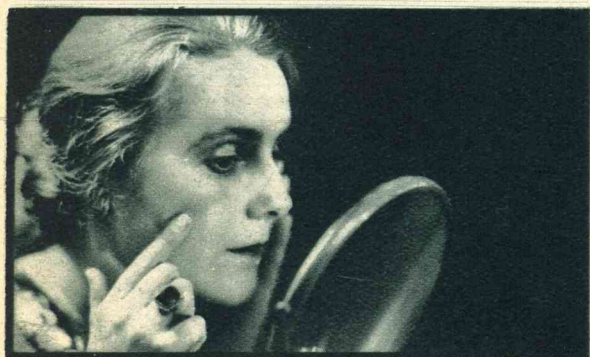
Jaren lang maagstoornissen.

Kan nu alles weer eten zonder
eenige last naderhand.

Toen deze 72-jarige vrouw een middel had gevonden tegen haar indigestie bleek het een middel te zijn, dat haar 70-jarige broer reeds lang gebruikte en waarmee hij zich tot een „toonbeeld van gezondheid“ opgewerkt had.
Zij schrijft:

**Kruschen
Salts**

is uitsluitend verkrijgbaar bij alle apothekers en drogisten à f 0.90 en f 1.60 per flacon.
Stralende gezondheid voor één cent per dag
Nu is het de meest geschikte tijd dit alles eens zelf te ondervinden — op 't oogenblik kunt u Kruschen Salts probeeren op onze kosten. Want door heel Holland zijn onder de apothekers en drogisten duizenden flacons Kruschen verdeeld, die verpakt zijn met een gratis proefflacon. U kunt deze gratis proefflacon gebruiken zonder de gewone flacon Kruschen te openen. En als u na deze proef niet volkomen tevreden bent, kunt u de groote flacon terug brengen bij den winkelier waar u haar kocht, en hij zal u uw f 1.60 (uw geheele uitgave) zonder omwegen terugbetalen. Maar vergeet niet, dat de gratis proefflacon alleen verpakt is bij de groote maat van f 1.60 en dan nog slechts voor een beperkten tijd.
Gaat dus naar uw apotheker of drogist, voordat hij deze groote proeffpakken uitverkocht heeft.
Imp.: N.V. Rowntree Handels Mij., Heerengracht 209, Amsterdam-C.

Ziet U de kleine rimpeltjes bij Uw oogen?

Dat zijn de waarschuwingsteekens van de verslapping der huid. Crème Mouson is het meest gebruikte middel om een strakke, jeugdige huid te behouden. Wrijft U 's avonds Uw gezicht zorgvuldig met Crème Mouson in. Gedurende de nacht reinigen en voeden de balsemende bestanddeelen van Crème Mouson de huid en verhinderen een vroegtijdig ontstaan van rimpels. Begint U nog heden met het gebruik van Crème Mouson.

**CRÈME
MOUSON**

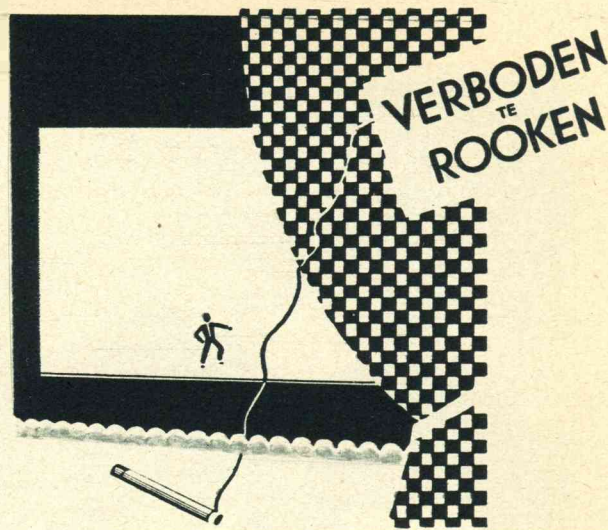

**INDIEN GIJ
WILT VERKOOPEN
DAN MOET UW
ARTIKEL BEKEND
ZIJN.**

**HET MIDDEL
OM BEKEND TE
WORDEN EN TE
BLIJVEN IS
ADVERTEEREN**

WRIGLEY

Er zijn plaatsen waar rooken hinderlijk, ja zelfs gevaarlijk kan zijn. Dit heeft voor den harstochtelijken rooker geen opoffering te beteekenen. Waar men niet mag rooken, neme men een stukje Wrigley's en men voelt het gemis niet. Wrigley's bevordert de speekselafscheiding, zoodat de keel niet droog wordt, houdt de tanden schoon, zuivert de adem, is goed voor maag en spijsvertering. Bovendien „na een stukje Wrigley's smaakt de volgende sigaar of sigaret des te beter.“

Twee soorten: P.K. (zuivere pepermuntsmak) en Spearmint (pittige kruisemuntsmak). 5 cent per pakje.

HM-4

Wilt U niet slank zijn?

Bent U bevreesd voor vermageringskuren of gelooft U daar niet aan? In dat geval hebt U een Facil-kuur niet geprobeerd, daardoor komt het.

De duizenden, die slank blijven door jaarlijks een Facil-kuur te doen, ieder jaar wéér, zijn er wel het beste bewijs voor, dat Facil zoowel onschadelijk als doeltreffend is.

Facil is verkrijgbaar in apotheken en drogisterijen à f 3.- per buis van 100 pastilles voor een vermageringskuur van 3 weken.

DOOR 'T GEBRUIK VAN

NIVA TANDPASTA

STEUNT GIJ 5 Nederlandsche Industrieën, mede, de ma-
daar de voorn. grond- laise in EIGEN LAND
stoffen en de ver- te bestrijden.
pakking ook Groote Tuben 75 cts.
Kleine Tuben 25 cts.

Dr. H. NANNING's
Pharm. Chem. Fabr. N.V., Den Haag.

„Deel U hierdoor mede, dat ik reeds jaren Asthmalijder ben (benauid op de borst) ook reeds jaren Uw Asthma-poeder geregeld gebruik en is het mij een groot genoegen U te kunnen verklaren, dat geen poeder mij meer verlichting geeft dan juist UW POEDER, en geef uit erkentelijkheid U daarvan kennis en de vrijheid zulks te adverteeren.

A. S. POSTHUMUS, Groningen
St. Geertruida Gasthuis, Peperstraat 27“.

BOOM's ASTHMAPOEDER

geeft bij inademing direct verlichting. Verkrijgbaar in Apotheken en Drogistwinkels à f 1.25 per groote verzegelde doos. Men lette op den naam Boom. Op aanvraag gratis en franco een proefdoosje. Firma A. M. BOOM, Arnhem 12

ABONNEERT U OP DIT BLAD

RUGPIJN?

Er is 'n middel tegen!

Blijf uit den greep van de reumatiek! Pijnlijke gezwollen gewrichten, plotselinge steken in Uw rug zijn waarschuwingen! Pas op! Zorg bijtijds voor een verweermiddel tegen het vergiftige urinezuur, de oorzaak van reumatiek! Zorg bijtijds voor DE WITT's PILLEN. De Witt's pillen helpen mee om het vergiftige urinezuur snel en onverbiddelijk uit Uw lichaam te drijven. Begin met Uw eerste gratis dosis aan te vragen. Daar dient onderstaand bonnetje voor!

**DE WITT'S
PILLEN**

Prijs f 1.- en f 2.- per flacon

GRATIS E. C. DE WITT & Co., Afd. 16
Prinsengr. 983, Amsterdam.

Zendt mij gratis en franco een monster De Witt's pillen.

Naam
Adres

26 met 1½ cent frankeren

De Nederlandsche hockeyploeg, welke Zondag j.l. in het stadion met 4-0 van de Belgen won.

den gang is; alles dank zij een uitstekend verzorgde reclame van het Duitsche directorium van de baan, een reclame welke den heeren weinig of niets heeft gekost, daar de Hollandsche pers als 'n vlieg op den honing zich op het Zesdaagsche treffen heeft geworpen.

Extra treinen uit Zuid en Noord, heele pagina's in de dagbladen en heele avonden door de radio. We zijn de malaise een week lang vergeten en... onze nuchterheid kwijt. We leven in het teeken van de „Zesdaagsche”.

Zoo, geachte lezer, is het toch ongeveer tijdens het nu reeds weer tot het verleden behorende Zesdaagsche wielerveest geweest. Een beetje mesjokke, zou men kunnen zeggen, en we kunnen ons denken dat iemand als Jan van der Berg een traan heeft gelaten toen hij zag hoe de Duitsche heeren

SPORT VAN ZONDAG

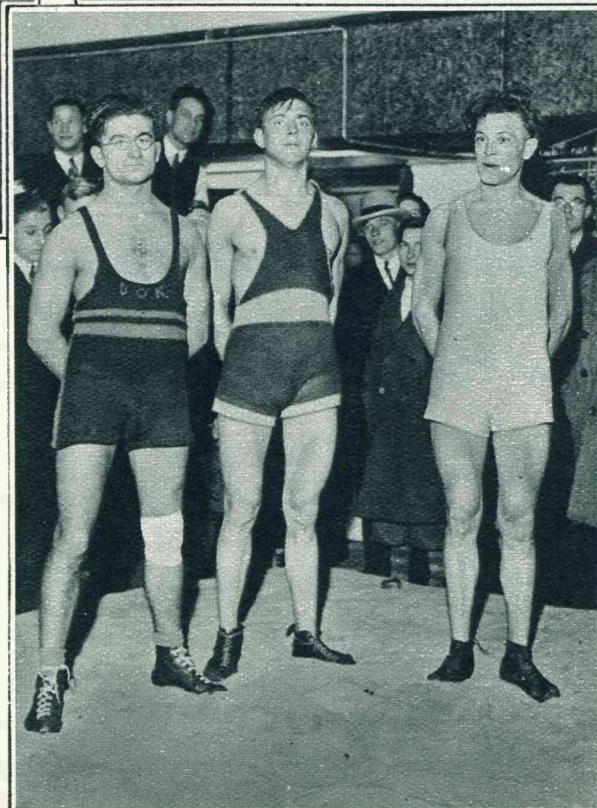

Een Duitsch journalist, die jaren geleden in het Berliner Sportpalast voor het eerst een „Zesdaagsche” kreeg te verslaan, vond het woord Sechstagenfieber uit. Hij doelde daarbij op de koorts op en rond, maar vooral rond de wielerveest. Toen volgden meerdere wedstrijden van deze soort en men kwam van „Fieber” op „Stimmung”, met welke laatste aanduiding men het oog had op de gedragingen van het publiek, dat er vooral in de Duitsche hoofdstad de stemming uitstekend weet in te houden.

Die stemming heerscht er bij ons nog niet, om de eenvoudige reden, dat we in Amsterdam nog aan de koorts, het eerste verschijnsel van een Zesdaagsche, lijden. Koorts hebben we ongetwijfeld allen en wel in niet geringe mate.

Als in Berlijn of in Parijs een Zesdaagsche wielervedstrijd plaats vindt, dan geraken er alleen een handvol sportenthousiasten uit den toon. Zoo iets gaat in een wereldstad vrijwel ongemerkt voorbij. Bij ons zal de kleinste jongen uit Lekkerkerk of Tuitjehorn u momenteel precies kunnen vertellen wat er in onze hoofdstad aan

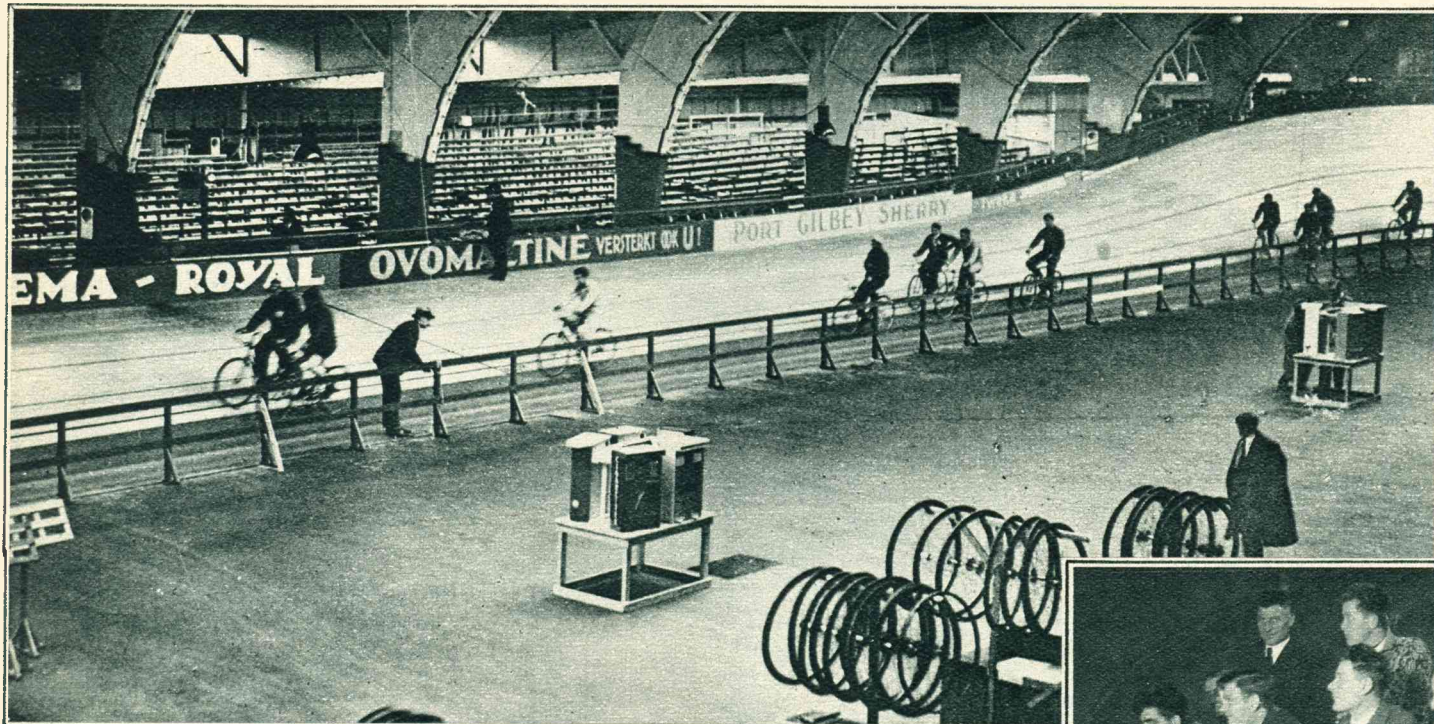
In de Meer speelde Ajax Zondag ten bate van het Nederlandsche sanatorium te Davos een wedstrijd tegen de Oud-Internationaals. Laatstgenoemden wonnen met overtuigende cijfers. Het spel van verschillende oud Ned. Elftalspelers trok nog zeer de aandacht. Spektakel uit deze interessante mah.

Amsterdamsche tweede klassers in actie. Zondag werd V.V.A. op eigen grond met 0-3 door T.O.G. geklopt. Spelmoment uit deze match. De doelman van V.V.A. onderbreekt 'n aanval

Ter gelegenheid van het 30-jarig bestaan der kracht-sportvereniging „Hercules” organiseert deze vereniging wedstrijden om het kampioenschap van West Nederland. Zondag werden de midden a- en b-gewicht worstelen verstreken. De winnaars in afdeling 2 middengewicht b. v.l.n.r. v. Heek (D.O.K. Beverwijk) tweede, Rootlieb (Hercules Amsterdam) kampioen en Opperman (D.O. V. Rotterdam) derde.

**Deze stapel staat
ons in den weg...
Help 'm opruimen!
Neem er 5 of 10!
Ze zijn bijna te
geef nu!**

Weg moeten de stapels die nog in onze magazijnen over zijn....

Ruimte moeten wij hebben voor de allernieuwste, verrassend mooie premieboeken, die voor onze abonné's, voor U, in druk zijn.

Van de vorige series zijn er nog over.... Vele die U misschien nog niet gelezen hebt, alle als nieuw nog, onbeschadigd, onbeduidend, voor crisisprijs nu!

Helpt dezen stapel ondersteboven gooien.... Kies uit.... De genummerde lijst wijst U den weg. Nu 5 voor slechts 70 cent (dit is 20 % korting) dus slechts 14 cent per roman, of 10 voor f 1.20 (dit is ruim 30 % korting) dus slechts 12 cent per roman.

En wilt U ze in prachtband ontvangen:

dezelfde reductie 5 voor f 2.50 dat is 50 cent per stuk

10 voor f 4.50 dat is 45 cent per stuk, afgehaald aan één onzer Agentschappen.

Voor St. Nicolaas-cadeaux, voor Kerstgeschenken kunt U met weinig kosten nu veel geven.

En wat goeds! Onze premieromans zijn erom bekend: geen verkeerde sensatie! Alles prettige, boeiende lectuur van de beste schrijvers!

Indien toezending per post verlangd wordt, worden deze prijzen resp. 20 en 30 cent hoger.

Betaling per postwissel of giro no. 5970. — Wanneer U een pakket van 5 stuks wenscht, geef dan 8 nummers op; voor een pakket van 10 stuks, 15 nummers!

Ondergeteekende

Adres

verzoekt te zenden per agent of per post een pakket van

a. 5 ingenaalde romans voor 70 cent;	c. 5 ingebonden romans voor f 2.50;
b. 10 ingenaalde romans voor f 1.20;	d. 10 ingebonden romans voor f 4.50.

S.v.p. doorhalen wat niet verlangd wordt. — Titels niet opgeven, nummers is voldoende.

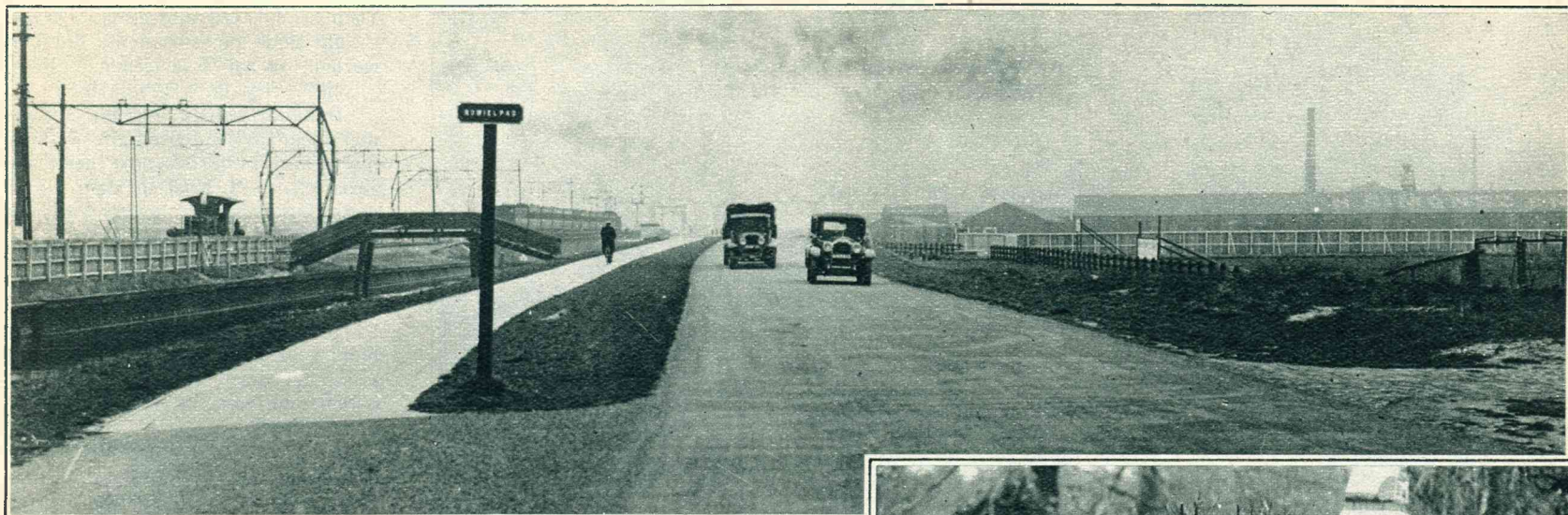
Nrs.

GENAAID :

1. Het Graf in de Woestijn
2. Het Eiland zonder Geheimen
3. Het Donkere Huis
4. In de Schaduw der Guillotine
5. Mannen van Staal
6. Het Drama in den Vuurtoren
7. Schandaal te Hunterstone
8. De Wreker
9. Asschepoester's Prins
10. Geesten en Spoken in Penruddock
11. S. O. S.
12. Valga's Vertrouwen
13. Hertog of tuinman
14. Het meisje buiten de muren
15. Gij zult niet doodslaan
16. De Erfgename van den Graaf
17. Belinda kiest haar man
18. Althea's huwelijk
19. Een jaar van haar leven
20. De Kasteelvrouwe
21. Het Huis aan den Overkant
22. Het Masker der Liefde
23. In Stilte Getrouwd
24. Sylvia vervangt de Vorstin
25. De Hebzucht van Mr. Carton
26. Het Fortuin van Angela Brent
27. Een Meisje uit Duizenden
28. Lady Juliet's Wraak

GEBONDEN :

51. Door den Nevel heen
52. Om Harentwil
53. Droomendochter
54. De Verdwenen Robijn
55. Rosemary Carew
56. De Macht van zijn Geld
57. Het Heilzame Vergift
58. De Secretaris van den Uitvinder
59. De Schoone Getuige
60. Diamantenjacht
61. Verworven Geluk
62. Meisje uit Montana
63. Het Arme Onderwijzeresje
64. Het Graf in de Woestijn
65. Het Eiland zonder Geheimen
66. Een Ontmoeting onder Zee
67. De Vreemde Boodschap
68. Het Donkere Huis
69. In de Schaduw der Guillotine
70. Simeon Hex' Ondergang
71. Het Drama in den Vuurtoren
72. Schandaal te Hunterstone
73. De Wreker
74. Asschepoester's Prins
75. Voortvluchtig
76. Geesten en Spoken in Penruddock
77. S. O. S.
78. Gekocht en Betaald
79. Valga's Vertrouwen
80. Gij zult niet doodslaan
81. De Erfgename van den Graaf
82. Belinda kiest haar man
83. Althea's Huwelijk
84. Een Jaar van haar Leven
85. De Kasteelvrouwe
86. Het Huis aan den Overkant
87. Het Masker der Liefde
88. In Stilte Getrouwd
89. Sylvia vervangt de Vorstin
90. De Hebzucht van Mr. Carton
91. Het Fortuin van Angela Brent
92. Een Meisje uit Duizenden
93. Lady Juliet's Wraak

Een overzicht van 't nieuw gereedgekomen gedeelte van den grooten weg Zaandam—Alkmaar nabij eerstgenoemde gemeente.

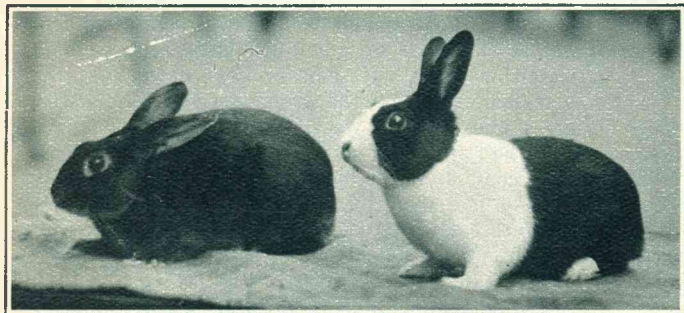

Vrienden en vereerders rondom het graf van de bekende schrijfster Carry van Bruggen, die te Laren overleed.

De bekende liederencomponist Dirk Witte stierf tengevolge van een auto-ongeluk en werd te Naarden begraven. Tholen en Van Lier leggen bloemen op de baar.

VAN HIER EN GINDS

Twee konijnen-winnaars op de Nat. Pluimvee-tentoonstelling te Zaandam. Links „Blank and Tan“ eigenaar de heer Couperus te Zaandam, rechts „Hollander“, eigenaar P. M. Siggels te Zaandam.

Te Haarlem wordt het bekende Brongebouw afgebroken. Ter plaats zal 't Sportfondsenbad verrijzen.

Het getij is verlopen: waar eerst de visscher zijn netten uitzette, worden nu bloembollen gepoot in den bodem van den Wieringermeerpolder.

Boeren uit het Saetersdal (in het Zuiden van Noorwegen) in hun aloude landsdracht.

EEN STEL DWAZEN

DOOR JOHN HOLDEN

Das is de geschiedenis van een stel dwazen — en ik ben er één van.

Het was de eerste werkdag na een heerlijke vakantie... als u óók op een kantoor zwoegt, zult u weten, wat dat beteekent. Om één uur kwam ik buiten, haalde weer eens echt adem en ging naar „Balton“, om een stukje te eten. Het was er propvol. Ik was alweer op weg naar de deur, toen Will Browne mijn arm greep.

„Kom bij mij zitten, Enn,” noodde hij. „Ik heb 't kleine tafeltje in den hoek.”

Ik ging blij met hem mee. Will is de „vriend-in-den-nood” bij uitnemendheid — groot en rustig, met bruine oogen en bruin haar. Hij heét secretaris bij de Belham-Radio-Werken — het goudmijntje van mijn oom, waar ik ook ploeter — maar in werkelijkheid drijft hij de zaak, want oom Belham doet niet veel meer dan in zijn privé-kantoor zitten en mopperen.

„Will,” zei ik, toen hij een twaalfuurtje besteld had, „ik ben absoluut geruïneerd!”

Hij grinnikte, en vroeg bijzonderheden.

„Als ik niet ergens tweeëntwintig pond vind, ben ik verloren!”

„Je lijkt wel een man,” zei Will. „Spreek op...”

Ik sprak op, — vertelde hem van mijn kennismaking met de Borders in Ostende — Benno en zijn zuster Ethel, buitengewoon prettige mensen, beslist rijk en heelemaal niet opsnijderig.

Benno had nogal indruk op me gemaakt, en hij was zeker niet onverschillig voor mij, al deed hij heelemaal niet „kleverig”. Ze hadden me uitgenoodigd, een paar dagen bij hen te komen logeeren; het eenige ongeluk was, dat ze dachten, dat ik er even goed vóór zat, als zij. Niet dat ik me zoo had gehouden — maar ik was pas eenentwintig geweest, en ik had den buit besteed aan japonnen en zoo, om me tenminste ééns van m'n leven 't heertje te voelen.

Ik vertelde Will, hoe we op een avond aan 't pokeren geslagen waren — Benno was kolossaal gelukkig, en toen de kas werd opgemaakt, bleek, dat ik hem tweeëntwintig pond schuldig was. Ik

zat er geweldig over in, maar ik kon toen niet meer gaan uitleggen, dat mijn kapitaal nog geen tweeëntwintig pennies bedroeg. Twintig pond was voor hen niets — ze konden niet weten, dat 't voor mij een vermogen was.

Ik zei luchtig, dat ik niets bij me had, en beloofde, het geld te sturen, zodra ik thuiskwam... En 'k verdien drie pond per week — daar moet ik van leven — moeder is weduwe, en twee kinderen gaan nog school.

„Ging 't wel eerlijk toe?” vroeg Will met een plechtig gezicht. „Met vreemden spelen is altijd riskant.”

„Als je de Borders kende, zou je zooiets niet vragen. Kijk!”

Ik liet hem een kiekje zien van Benno en Ethel in hun wagen. 't Was een heele toer geweest, om ze te knippen, want Benno wordt niet graag gekiekt, hoewel hij echt knap is.

Will keek naar het portretje met zijn hoofd opzij en hij gromde — hij kan vreeselijk zwaar op de hand zijn.

„En hoe moet je daar nu mee aan?” vroeg hij.

„Ik zal schuld moeten maken, om uit de schuld te raken,” zei ik. „Zou ik op zoo'n advertentie schrijven?”

Will schudde van neen.

„Allemaal verlakkerij. Waarom vraag je je oom geen voorschot? Zóóveel per week terug...”

„Goeie domoër,” antwoordde ik, „hij geeft geen penny te vroeg, als hij er niets op verdient — en als hij hoort, dat ik gespeeld heb, ben ik zóó mijn baantje kwijt. Weet je niets anders?”

Will staarde het raam uit, tot ik dacht, dat hij me vergeten was.

„Géef je wat om dien Border?” vroeg hij, op eens omkijkend.

Ik had hem om zijn ooren moeten slaan voor die brutaliteit, maar er stond iets in zijn oogen, dat 't me belette.

„Ik geloof 't wel,” stotterde ik. „Hij is zoo heel anders...”

Will keek nog eens het raam uit. Toen zei hij, erg plotseling: „Ja Enn — dat geld moet dadelijk betaald worden. Ik zal 't je leenen.”

„Jij?” riep ik. „Hèb je 't?”

„Ik kan 't redden,” zei hij. „Ik wou met vakantie naar Bretagne — maar mijn familie in Stafford heeft zóó gezeurd... 't Kost me daar zoowat niets, dus ik kan je 't verschil makkelijk leenen.”

Hij zei het net iets tè luchtig. Ik wist, dat hij expres gespaard had, om naar Bretagne te kunnen.

„Je moet niet denken, dat je een baby voor hebt, Will,” zei ik. „'t Is erg nobel, om je vakantie voor me te willen opofferen — maar 't is erg dwaás ook.”

„Ik offer me niet op!” Hij kreeg een kleur. „Ik wil ècht naar Stafford. Wees toch niet zoo nuchter! Dacht je soms, dat jij alléén verliefd kon zijn?”

Ik keek hem met groote oogen aan. Will en liefde! Dat was een nieuw gezichtspunt.

„Als je een vrouwspersoon moet meeslepen, heb je je geld nog harder nodig,” hield ik vol.

„Maak 't toch niet zoo ingewikkeld!” viel hij uit. „Luister eens goed, Enn,” — hij leunde over het tafeltje en keek me vinnig aan — „ik wil jou liever uit den brand helpen, dan ik weet niet hoe 'n vakantie nemen. Ik wil 't. Ik zou 't heerlijk vinden. Begrijp je?”

Will had me nog nooit afgeblaft.

Ik voelde me ongemakkelijk en wist niet, hoe ik me houden moest.

„Je moet er heusch niet meer over praten,” zei ik met een soort angstgevoel. „Ik zal er heusch wel wat anders op vinden. Vergeet 't maar. Je gaat morgen weg, hè?”

„Ja,” zei hij. „Maar ik ga niét naar Bretagne.”

„Dan ben je gek,” zei ik. „In Stafford sterf je met die hitte. Ik neem 't liever op kantoor uit de kas dan van jou.”

Hij bleef redeneeren, maar ik bleef op mijn stuk staan. 's Avonds liep hij met me mee naar huis, en drong zoo aan, dat ik hem wijs moest maken, dat ik er al iets op gevonden had. Toen wou hij weten wát, en dat kon ik hem natuurlijk niet vertellen, want ik had er niets op gevonden. En op 't eind hadden we zoowat ruzie.

Ik had spijt, dat ik er met hem over gesproken had, en 't hinderde me erg, dat hij me niet eerder verteld had over dat meisje in Stafford. 't Was natuurlijk een meisje in Stafford, dacht ik. Will is een vriend uit duizenden — ik zou 't afschuwelijk vinden, hem te verliezen.

Den volgende morgen zat ik treurig te tikken — en me af te vragen, of ik Benno nog ooit zou weerzien — toen oom Belham me toeschreeuwde, dat ik op zijn privé-kantoor moest komen. Toen ik kwam, was hij met een rood gezicht bezig, de kas op te maken — dat probeert hij altijd, als Will er niet is, en hij raakt altijd ontzettend in de war.

„Tel jij 't eens na, Enn,” zei hij, zijn voorhoofd afvegend. „Ik kan 't niet uitkrijgen.”

Ik liep de bundeltjes bankpapier en de stapeltjes zilver door en gaf hem mijn uitkomst. Hij schoot overeind als een duiveltje uit een doosje en zei, dat hij dat er óók uitkreeg, en dat 't twintig pond te weinig was.

„Ik heb de bank opgebeld,” zei hij, „of Browne zich misschien gisteren vergist heeft met 't bedrag maar hij heeft de gewone som gehaald.”

„Stuurt u iemand naar zijn kamers,” stelde ik voor. „Hij vertrekt pas om 11.20.”

Er rende een jongen weg met een fiets, en kort daarop kwam Will binnen, heel chic in een nieuw grijs costuum.

„'t Kan haast niet gestolen zijn, meneer,” zei hij, toen oom hem de geschiedenis verteld had. „Waarom zou iemand twintig pond pakken, en de rest laten liggen?”

„Als 't niet gestolen is, waar is het dan?” vroeg oom.

Will rimpelde zijn voorhoofd en zei:

„Waar hebt u de sleutels gelaten, toen ik ze u gisteravond gaf, meneer?”

„In mijn zak natuurlijk,” snauwde oom. „Wou je mij de schuld geven?”

Dit klonk hatelijk voor Will — oom heeft een ontzettend slecht geheugen, maar hij wil 't niet weten — dus kwam ik er tusschen.

„Ik heb ze op uw bureau zien liggen, toen ik de brieven kwam brengen,” zei ik. „Toen was u in de fabriek.”

„Weet je dat zeker?” vroeg oom.

„Ja,” antwoordde ik, „en iedereen kan op uw kamer komen, zonder dat 't op 't groote kantoor gehoord wordt — iedereen, die hier den weg weet tenminste.”

Oom deed een diepe ademtoefening en greep naar de telefoon.

„Dan geef ik 't aan!” brulde hij. „Ik duld hier geen dieven!”

Ik knipoogde tegen Will. Oom blaast zich om 't minste of geringste zoo op, en dan ziet hij er echt bespottelijk uit.

Tot mijn verwondering knipoogde Will niet terug. Hij keek me op een rare, houterige manier aan.

„Wacht u even, meneer!” riep hij. „Er schiet me net iets te binnen. Hebt u al in de banktasch in mijn kantoor gekeken?”

We zeiden van niet, en Will holde weg. Hij was in twee minuten terug met een pakje bankbiljetten.

„'t Blijkt mijn schuld te zijn, meneer,” zei hij met een effen stem. „Ik heb dit pakje gisteravond in de haast over 't hoofd gezien.”

Oom telde het geld na, keek toen ijsig op en knikte.

„'t Klopt, meneer Browne. Maar uw excuus klopt niet. De jongelui moesten een beetje meer om hun werk en een beetje minder om vakantie denken. Ik had er haast een onschuldige op aangezien — door uw slordigheid.”

Er volgde een lange, pijnlijke stilte. Ik had me nog nooit zoo ongemakkelijk gevoeld. 't Was de

gruwelijkste onrechtvaardigheid, die ik ooit gehoord had, wat Will werkt als een paard en drijft zoowat de heele zaak op een klerkensalaris. Ik stond op 't punt uit te vallen, toen oom zei:

„U kunt wel gaan, meneer Browne. Prettige vacantie.”

Will zei niets en ging heen, zonder mij aan te kijken. Ik had hem wel na willen loopen om hem te zeggen, hoe ellendig ik 't vond, maar oom liet me een loonlijstje optellen, en toen ik dat klaar had, was 't te laat.

Meer dan een week lang gebeurde er niets. Ik had me grijs gepraktiseerd over een manier, om Benno te betalen, en eindelijk schreef ik hem, dat ik geen geld had, en hem twee pond per week af zou betalen. Ik schreef ook een langen brief aan Ethel, maar ze antwoordden geen van beiden.

Will schreef óók niet, en omdat hij 't vroeger altijd gedaan had, als hij weg was, trok ik 't me nogal aan.

Een dag of tien na die scène over de twintig pond riep oom me op zijn kamer en gooide me een brief toe.

„Lees dat eens!” riep hij, en zijn oogen puilden uit. „Snap jij er wat van?”

Het was een vuil blaadje papier, slecht geschreven, met dezen inhoud:

„Meneer. — Als u dezen brief krijgt, ben ik veilig uit de voeten, en kom ik u berichten, dat ik de sleutels in uw kantoor zag liggen vorige week en dat ik twintig pond uit uw brandkast geleend heb. Dat kunt u best missen en ik ben er goed mee. Ik heb er op de rennen mee gewed en ik heb aardig gewonnen, dus hier hebt u uw duitten terug in dank voor 't leenen. U vindt 't misschien diefstal, maar als u de sleutels laat zwerven, maakt de gelegenheid den dief, zooals 't spreekwoord zegt. Ik ben op weg naar een ander land en hoop 't daar net zoover te brengen als u hier.

James Walt.”

Walt was de man, die 's morgens de kantoren schoonmaakte.

„Maar... Will had die twintig pond gevonden!” zei ik.

„Precies! En Walt stuurt twintig pond terug!” schreeuwde hij. „Ik duld hier geen streken! Waar is Browne? Wanneer komt hij terug? Ik moet weten, hoe de vork in den steel zit — anders ontsla ik den heelen boel!”

Toen doorzag ik plotseling de afschuwelijke waarheid, en ik was te woest, om te spreken. Will — die dubbele idioot — moest gedacht hebben, dat ik de twintig pond gestolen had — en hij had er zijn eigen geld voor in de plaats gegeven! Ik voelde neiging om het uit te schreeuwen. Dacht hij zóó over me — dat ik een gemeene dievegge was!

Oom zat maar door te slaan, ik weet niet wat, en ik weet ook niet, wat ik antwoordde.

Toen de klok voor koffietijd sloeg rende ik naar Will's kamers, om zijn adres te vragen — ik zou hem schrijven, en geducht!

„Zijn adres is „in den tuin”,” antwoordde zijn hospita. „Hij is heelemaal niet weggeweest. Hij wou rusten, zei hij. U weet den weg hè?”

Het was een oud huis met een grooten ouden tuin, waarin ik menigen avond was komen theedrinken — en Will vervelen met mijn lasten en plannen.

Brieschend van strijd lust stak ik het grasveld over, en ik dacht: Will zal wel weér rust noodig hebben, als ik met hem klaar ben.

Hij zag me aankomen en stond op van een dekstoel tusschen de fruitboomen.

„Wat spijt me dat, Enn — 't is afschuwelijk voor je!”

Hij was zoo kalm en zoo zeker, dat ik nog erger begon te koken. Maar ik wou me er eerst van verzekeren, dat ik me niet vergiste.

„Wat is afschuwelijk voor me?” vroeg ik.

Hij wuifde met een krant.

„Heb je 't niet gelezen?”

„Nee — wát?”

Hij gaf me zwijgend de krant. Op de eerste bladzijde stond een portret van Benno Border. Ik las de vette letters eronder en stond verstijfd.

Will was al weggelopen — dat was zoowat het liefste, dat iemand ooit voor me gedaan heeft — dus ik liet me op den stoel neervallen en las het nog eens. „Snap,” stond er, „alias Border en zijn vrouw Ethel zijn gearresteerd wegens diefstal van juweelen uit hotelkamers.”

Ik ging naar de plek, waar Will stond, en trok aan zijn mouw.

„Will,” fluisterde ik, „denk je, dat ik een dievegge ben?”

Hij keerde zich om en keek me recht in de oogen.

„Je zat er geweldig tusschen met die schuld — en je... gaf om Border. Liefde verblindt. Ik heb je dat geld maar geleend, dus hoef je er niet over te tobben.”

Gelukkig kwam hierdoor mijn boosheid weer boven, anders had ik gaan huilen.

„Je bent een ezelskop!” raasde ik. „Een groote, stomme idioot! Ik — ik heb me door die lui laten bezwendelen, maar ik ben géén dief, en 't is gemeen van je, om me te veroordeelen, vóór je 't me gevraagd had!”

Hij werd bleek; hij kon me niet meer aankijken.

„Ik veroordeel niet, Enn,” stotterde hij. „'t Spijt me, dat je mijn inmenging kwalijk neemt, maar... enfin, 't leek me het eenige.”

„Maar ik had dat smerige geld niet eens aange-raakt!” tierde ik. „Walt had 't gestolen — en hij heeft 't alweer teruggestuurd. Ik hoop, dat je 't prettig zult hebben, als je oom Belham uitlegt, hoe je over me denkt!”

„Wat 'n ontzettende vergissing!” zei hij. „Enn, kun je 't me ooit vergeven?”

„Oom Belham zal 't je in geen geval vergeven,” zei ik. „Je bent je baantje kwijt, meneer Browne.”

„Dat beteekent niets,” antwoordde hij. „Ik ga weg.”

„Zeker naar Stafford,” riep ik woest.

„Stafford?” antwoordde hij onnoozel. „O... nee! Ik heb 't agentschap voor Canada van Pierce — ik vertrek volgende maand.”

„O!” riep ik. „O...”

Want opeens begreep ik, wat Will voor me be-teekende, dat hij mijn halve leven was — dat ik niet buiten hem kon — en nu ging hij duizenden mijlen van me vandaan. Ik keek hem niet aan — ik dorst niet.

„Enfin, proficiat,” zei ik heesch, me met geweld beheerschend. „En als 't je misschien interesseert... ik heb nooit van Benno Border gehouden... niet écht... dus je hoeft heusch geen medelijden aan mij te verspillen.”

Ik was al half den tuin door, voor Will me beet kreeg.

„Enn,” riep hij, en hij hield mijn armen heel stijf vast, „ik laat je niet gaan! Je moet het me eerst vergeven! Ik hou van je, ik heb altijd van je gehouden, maar ik was te laf, om 't je te zeggen!

De dolleman kuste me zoo hevig, dat ik geen kans had om te protesteeren.

Ik ben blij, dat ik 't niet gedaan heb — Canada is heel aardig.

Zelfbewust, trotsch, maar nooit onbrouwerlijk, zijn de boerinnen uit het Noorsche fjordenland nan den Hordanger.

THERMOGÈNE

Deze van ouds bekende watten verspreidt 'n wel-
doende warmte en bestrijdt met succes: HOEST,
KOUDE, GRIEP, RHEUMATIEK en STEKEN in de ZIJ.

Doozen van 45 en 75 ct. bij Apoth. en drog.

**Uw teint zou beter zijn als U
het beter verzorgde!**

Wat doet u voor uw teint?

Stof buitenshuis, nu en dan eens stof binnenshuis, poeder die u wellicht gebruikt, dit alles zal langzamerhand de huidporiën verstoppert. Water en zeep zijn niet in staat deze weer voldoende te reinigen. Daarom gebruiken zooveel verstandige vrouwen tegenwoordig Radox.

Wanneer de huidporiën, waardoor de huid „ademen” moet, verstopt zijn, worden de onderhuidse kliertjes in hun werking belemmerd en de huid wordt slecht en ziekelijk. Zeep of crème kunnen hier niet doordringen. Wat u nodig hebt, is het eenvoudige, natuurlijke middel: zuurstof. Meng slechts telkens, wanneer ge uw gezicht wast, wat Radox door het water. Dan bevat dit water een dosis zuurstof en andere onmisbare bestanddeelen. De zuiverende, verfrischende zuurstof zal doordringen naar de onderhuidse kliertjes, die gevoed en verjongd worden. De verstopte poriën worden grondig gereinigd. De gehele huid kan thans weer behoorlijk functionneeren en binnen enkele dagen zult u verrast zijn over uw jeugdig, frisch teint, zonder vlekken of andere ontsieringen.

Radox is heerlijk geparfumeerd en verkrijgbaar bij alle apothekers en drogisten. Een pak is toereikend voor verscheidene weken.

RADOX nu 70 cts.
per pak

Imp.: N.V. Rowntree Handels Mij., Heerengracht 209,
Amsterdam-C.

**Doelmatige !
publicatie!**

EEN
BEVESTIGING
VAN
UW zaak!

Onze Gratis- Ongevallen- Verzekering

*Wij vestigen nogmaals de
aandacht onzer lezers op
onze verzekering. Vele
bladen verzekeren hun
lezers tegen ongelukken,
hun overkomen in spoor
of tram, wat natuurlijk
maar zelden voorkomt!*

*De abonne's van ons blad
zijn verzekerd tegen alle
ongelukken, die hun
kunnen overkomen, en dat
tegen hoge bedragen
gaande tot*

2000 Gulden

*bij algeheele, levenslange
invaliditeit. — Bij dood
wordt den nabestaanden*

600 Gulden

*uitgekeerd, terwijl mindere
bedragen worden betaald
bij kleinere ongevallen.*

*Onze polis-voorwaarden
kennen slechts enkele
weinige uitzonderingen!*

Als U kunt schrijven kunt U ook TEEKENEN

VERBETER Uw positie! Schep U-
zelf een bron van inkomsten door
teekenen te leeren. Men zegt gewoonlijk,
dat iemand meer of minder „waard” is.
Geloofd U niet dat U meer „waard” zou
zijn, wanneer U kon teekenen? Hebt U
niet dikwijls spijt gehad, dat U op een
bepaald moment niet in staat was een
schets, een silhouet, een landschap of
zoo iets af te beelden? Verhoog Uw per-
soonlijke waarde! In de beoefening van
Uw werkkring hebt U zonder twijfel
meermalen op onaangename wijze de
ervaring opgedaan, dat U beter had
kunnen slagen wanneer U had kunnen
teekenen. Zou het in de hedendaagsche
tijdsomstandigheden niet verstandiger
zijn, zich een goed vak meester te maken
door meerdere kennis, hetzij als bijver-
dienste, hetzij als nieuwe broodwinning
of zelfs om zijn zinnen wat te verzetten? U
kunt, als U zich daar op toelegt, in eenige
maanden een goed teekenaar worden.
Wellicht sluimert in U een talent, waar-
van U tot heden het bestaan niet wist en
waardoor U een waar artist zoudt kun-

nen worden, of als wij met minder tevren-
den zijn, Uw brood zoudt kunnen ver-
dienen door illustratie-teekenaar voor
boeken en couranten, reclame, mode,
decoratie, caricatuur enz. Hiertoe kunt
U in staat gesteld worden door bemid-
deling van den **A.B.C. Teekencursus**,
Zwart Janstraat 138, Rotterdam, die
zijn speciale methode baseert op moderne
en geheel nieuwe begrippen. Hierdoor
is het teekenonderwijs toegankelijk ge-
worden voor iedereen, die een ernstigen
wil heeft, al is de aanleg slechts matig.
De A.B.C. Teekencursus stelt U in staat,
practisch onderwijs te volgen zonder den
gewonen dagelijkse arbeid te onder-
breken, waar gij ook woont en van wel-
ken leeftijd gij ook zijt. Deze cursus geeft
behalve goed onderwijs bij elke les een
uitgebreiden persoonlijk brief met
raadgevingen van vakartisten. Hierdoor
wordt U een gelegenheid geboden om
een beslissing te nemen, waarvan mis-
schien Uw toekomst af zal hangen. Zond
onderstaanden bon heden ingevuld in,
onder bijvoeging van f 0.10 aan post-
zegels en U zult het schitterende pro-
spectus No. 1199 ontvangen op kunst-
drukpapier met teekeningen, samenge-
steld door onze eigen leerlingen en be-
vattende alle noodige inlichtingen.

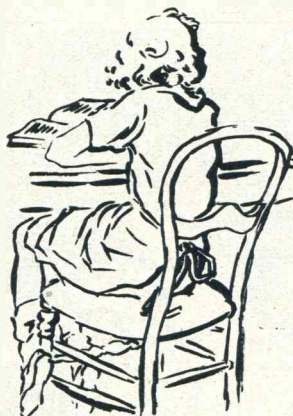
A. B. C. Teekencursus
Zwart Janstraat 138
Rotterdam

Wil mij gratis en geheel vrijblijvend
PROSPECTUS

no. 1199 zenden, waarin ik alle gegevens
kan vinden van den **A.B.C. Teekencursus**.

NAAM:
(duidelijk invullen)

WOONPLAATS:
(10 ct. aan porto insluiten)

Een teekening van één onzer leerlingen
na eenige maanden studie.

Is U reeds in het bezit van ons Kerstboek?

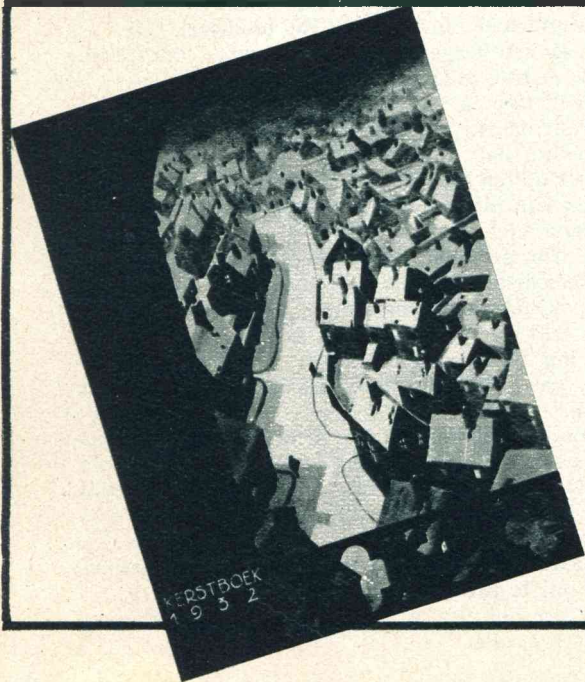
Denk er om, de voorraad is beperkt! Wilt U zich dus het bezit van die prachtige uitgave
verzekeren, dan raden wij U aan, zoo spoedig mogelijk bij onze bezorgers, agenten of
op ons Hoofdkantoor een exemplaar aan te vragen vóór het onherroepelijk te laat is!

Wij behoeven, wat den inhoud betreft, niet in herhaling te treden; in een der vorige nummers
hebben wij dezen uitvoerig weergegeven en gewezen op de voortreffelijke kwaliteiten van de
verhalen, de artikelen, de foto's en illustraties, deels in twee en drie kleuren, en van de geheele
uitvoering in koperdiepdruk, die uit technisch oogpunt buitengewoon geslaagd mag heeten!

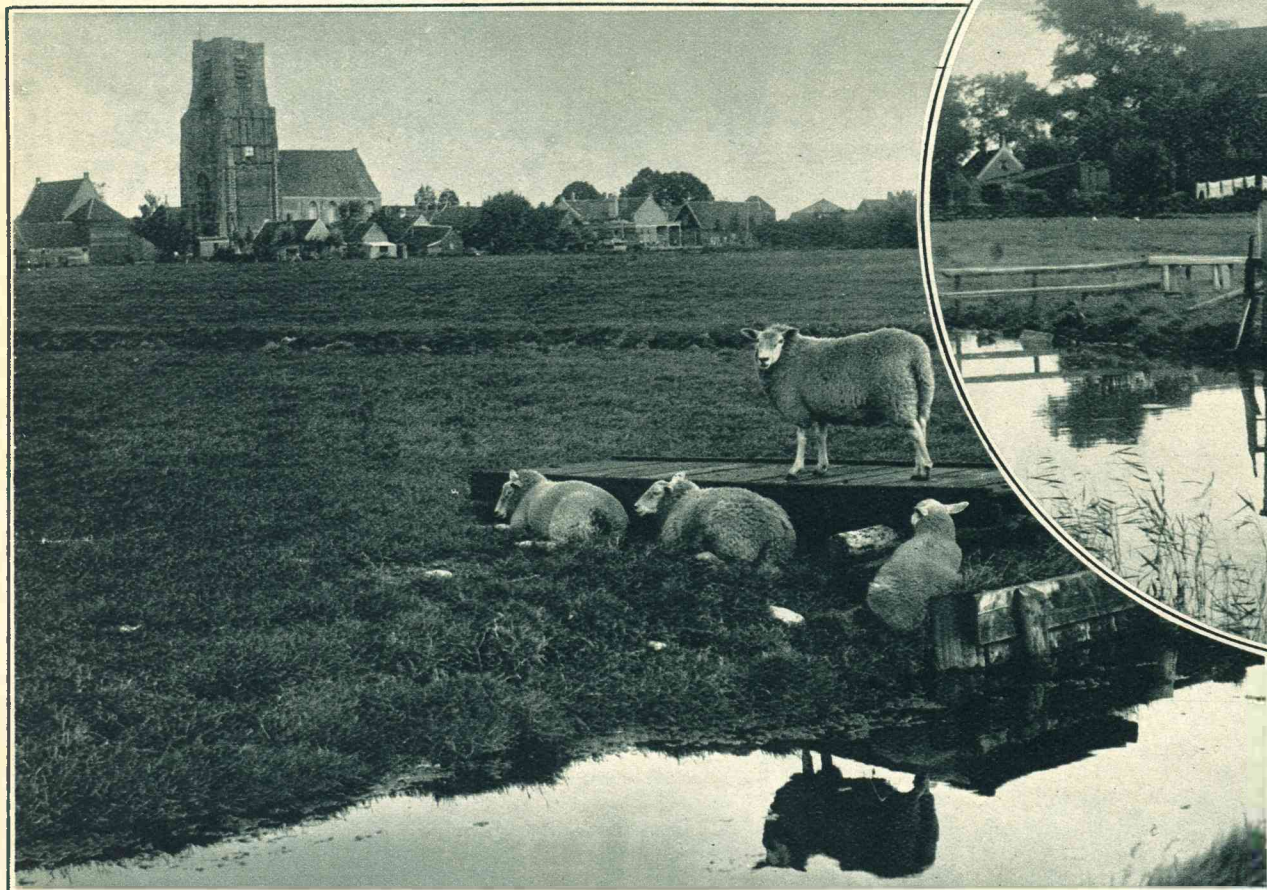
U weet ook, dat bij deze extra premie, waarvoor slechts een vergoeding van **80 cents** ver-
langd wordt, behoren: een tweetal losse kleurenplaten, zijnde een prachtige wandversiering en
lest best: een wondermooie vierbladige wandkalender in drie kleuren, die alleen reeds veel meer
dan de prijs van het Kerstboek waard is.

Alles tezamen: een kostelijk bezit voor U of een zeer geschikt geschenk voor St. Nicolaas of
Kerstmis!

N.B. Franco toezending per post geschiedt na ontvangst, aan een onzer kantoren, van postwissel
groot f 0.90.

UIT ONS GEBIED

Een hoekje te Zunderdorp.

← *Gezicht op Ransdorp.*

Gezicht op Gooische heide vanaf den Tafelberg, nabij Blaricum.

Oud-Amsterdam: de houten brug over den Groenburgwal bij de Staalstraat